

Veïnats

DEL TERME DE CA

revista informativa i cultural

En Bruno Kreisky : ciutadà d'honor

"La Borraca": una lliçó a aprendre

A Calvià el dotze, vespre

preu: 50 pts

n.º 31 setembre, 85

EDITORIAL

Se'ns presenta un mes amb moltes possibilitats editorials.

Per un costat tenim les Festes del Desembarc; per l'altre la inauguració d'una nova Escola: la de l'Urbanització Galatzó, i enmig de totes dues la proclamació de Bruno Kreisky com a ciutadà il·lustre o honorífic del nostre Terme.

Els tres són fets importants, amb uns punts en comú que ens serviran de base per escriure aquestes línies.

Existeix entre ells una vinculació cultural, educativa i formativa que els caracteritza.

Les Festes per la raó popular i els antecedents històrics que ens evocuen, antecedents que feren capgirar tota la cultura mallorquina haguda fins l'any 1.229, implantant una idiosincràsia que encara ara, i malgrat tots els intents destructius, perdura.

L'Escola, com important element d'influència social i com a vehicle transmissor de cultura, de formació de les persones i d'Orientació professional i personal.

La persona, En Bruno Kreisky, personatge il·lustre que ha elegit Calvià com a lloc de tranquil·litat i de reflexió. Només la seva trajectòria personal el converteix en un símbol, com a polític i com a home; a seguir per les generacions actuals i futures.

Durant els primers 15 dies de Setembre Calvià centralitzarà una activitat cultural importantíssima i, per ventura, irrepetible a la vegada.

Cal centrar els ulls a aquests tres fets i treure-ne conclusions útils, per ventura canviar la forma de pensar i d'opinar damunt les Festes, les Escoles i les persones que fan de la seva vida un servei cap en els altres.

Col. laboradors

M.Herrera
M.Suàrez
"Es Saig" d'Algaida (premsa forana)
Comissió de festes ("La vila")
En Pere de sa cullera
Piotr-Abdul Morey
Joan Rubio
Mª Dolors Cortey
Carme López
La Padrina
Joan Guasp (Premsa forana)
Mª Angels Sánchez
Catalina Ferrer
Magdalena E.Ramis
Grup "Volta a Mallorca-85
S.Barceló

Fotògrafs:
Joan Rubio
Miquel Herrera
Joan Vidal

Coordinadors:
Josep Rubio
Manel Suàrez
Retols:
Carme López
Dipòsit legal: PM 1/1983

Preu: 50^{ts}
N° 31 Setembre 1985

NOTICIARI LOCAL

- Les platges no fan cas de l'Ajuntament respecte de la reducció de tumbones i sombrilles durant el mes d'Agost.

- La gran majoria de platges, sobre totes les caletes, presenten un trist aspecte degut a la brutor dins les aigües i a la que la gent deixa a les voreres.

- S'instal·la part de l'Ajuntament en el Centre Social fins que fagin l'Ajuntament nou, que estarà on ara es troben les Escoles Velles.

- Es celebren les festes de El Toro, Son Ferrer, Palma Nova i Portals Nous.

- Es realitzen reformes a l'interior de l'Ajuntament per a fer-lo més funcional.

- Entre els dies 7, 8 i 12 tendran lloc les Festes del Desembarc.

- Durant la primera setmana de Setembre, Santa Ponça estarà en Festes, com ja ho va estar la Urbanització Galatzó..

- El dia 14 serà inaugurada oficialment l'Escola de la Urbanització Galatzó, la qual tindrà 12 unitats d'E.G.B. i 3 de Pre-escolar.

- El dia 16 començarà el curs escolar 85-86.

Pensaments i altres cosetes

Com cada any varen arribar les vacances, com cada any interiorment i perquè no, també qualcunes: exteriors, me vaig fer els pertinents propòsits d'esmena

Jo no sé si això li passa a tothom, però un ariva a estar fastiguejat d'un mateix, ja sigui perquè te creus un super-home o tot lo contrari.

Idò com vos explicava, varen començar, les vacances, l'esmena principal d'enguany va ser no planejar res, prendre-me les coses en molta, moltíssima tranquil·litat, però, així i tot no ho he conseguit del tot, he passat i he fet passar moments tràgics, de desesperació desesperada, que ja és dir! i si no vos o creis demanau, de manau! i vos o diran, ben clar. Però també han sorgit coses boníssimes, que no esperava, vaig conèixer gent senzilla, gent no tant senzilla, però soportable, gent jove, gent amb una bona barra!... be un poc de tot. També vaig sortir de viatge i vaig veure moltes coses que no coneixia que no m'esperava, que me varen sorprendre agradablement.

He pogut disfrutar mes o manco de les festes del meu poble, he anat qualche pic a la platja encara que no he pres el sol per torrar-me, de moment només me interessen les vitamines del sol pres amb prudència, l'iode de la mar i els massatges de les ones a la passejant per la vorera.

Però, lo més maco que m'ha passat, no sé si és perquè quasi ha estat lo darrer, ha estat conèixer a un grup de gent que venia no sé amb quina intenció, però per jo, ha estat, amb la de fer apostolat, no importa pertanyer a cap religió, no importa pertanyer a cap partit, per que existesqui una idea. De quina forma més maca! un curset de teatre se va convertir en uns dies de convivència, de deixar

Si vos agrada, continua a la pàgina 36

COMUNITAT AUTONOMA

Hem rebut de la Comunitat Autònoma una publicació titulada "D'Economia" que preten, segons el Conseller d'Economia, Cristòfol Soler, "...obrir una porta periòdica de comunicació amb el món econòmic de la nostra regió i que preten fer un seguiment tant de l'evolució de la conjuntura econòmica com per altra banda també oferir informació ampla i elaborada, sobre els diversos esdeveniments d'ambit econòmic d'interés general que es produeixen i afecten al nostre món illenc".

Ja ho sabeu, està a la vostra disposició.

Ens ha remés també un llibre titulat "El dipòsit legal a Balears", el qual consta d'un extracte del reglament de Dipòsit Legal, seguit d'unes normes per l'utilització de l'I.S.B.N.

Finalment, la Comunitat Autònoma ens ha proporcionat una Guia de Proves populars on figuren totes les competicions atlètiques que es celebren a Mallorca, així com els objectius de la Campanya "L'Esport també és per a tu".

CONSELL INSULAR DE MALORCA

- A principis de Juliol es va inaugurar el "PUNT DE LECTURA" de Peguera. Aquest centre disposa d'un fons de 1.500 llibres en català, castellà, alemany, francès i anglès.

- Aprova un pla especial d'ensenyament del voleibol a les Escoles de Mallorca.

- Destina 4 milions de pessetes per fer una promoció de Mallorca a través del Club Esportiu Real Mallorca.

- Concedeix una ajuda al Búger i Calvià, per tal que els dos municipis puguin comptar amb un professor de música.

- Atorga 2 milions a l'Obra Cultural Balear pel projecte Voltor-3, consistent en dur la TV-3 fins a les Illes. El C.I.M. s'adhereix a la campanya promoguda per a tal fi.

ANY EUROPEU DE LA MUSICA

Amb el patrocini del C.I.M., l'Ajuntament de Pollença ha organitzat durant tot el mes d'Agost una sèrie de concerts amb motiu de l'any europeu de la música, així, ha tengut: L'Orquestra "Pollença Festival Strings", que ha fet un concert homenatge pel III Centenari de Bach, Haendel i Scarlatti. Els pianistes Geoffrey Parsons i Paul Dan, la soprano Helena Doese i el Violoncel Janos Starcker.

A Calvià hi va haver un petit concert a l'església pèsimament anunciat i res més. Bé, també es va fer la commemoració de l'Any Internacional de la Joventut amb una Nit Rock que, segons paraules dels entesos va esser un fracàs.

La pregunta és: per què no en prenim mostra del que fan a altres llocs?

Festes de Sant Jaume

Veïnats-4.

MEMORIA DE LES FESTES DE SANT JAUME -85-

L'organització de les festes de Sant Jaume d'enguany ha representat una síntesi dels aprenentatges d'anys anteriors.

Entre les coses positives podem dir que s'ha lograt una participació masiva a les festes, constatada, especialment els vespres, amb un número de persones superior al milenar, cadascun dels vespres, i culminant en el concert Pop-Rock amb l'assistència de més de dues mil persones a l'acte.

Considerem que a part s'ha aconseguit el vertader ambient de la festa major de poble d'un temps, tantes vegades enyorat per tots.

Creim que els fets que han contribuït a crear aquest ambient de participació festiu són:

- La publicitat masiva de les festes, iniciada a través de VEÏNATS 3 mesos abans i a través dels nins de la nostra escola, completada més darre-ra mes en els corresponents números de la Revista i amb una intensificació final mitjançant el repartiment dels programes casa per casa, campanya publicitària a través de la Ràdio, els diaris i amb un cotxe amb altaveus per les zones del terme.

- A part s'ha insistit molt en els actes especialment populars i tradicionals com les xeremiades, les corregudes de cintes, l'embutament de ceba, el pal ensabonat, corregudes de joies, etc.

- La programació dels cursets d'estiu que han estat, part d'ells basats en coses que els al.lots podrien experimentar-les dins les pròpies festes de Sant Jaume, com són el curset de cuina que ha dedicat part de la seva producció en obsequiar als participants en les festes i el curset de Ball de Bot que ha culminat en la IV festa del Ball de Bot de Calvià on la plaça no bastava per a donar cabuda als que tenien ganes de ballar els nostres balls.

- Per altra banda s'ha insistit, com els altres anys en donar un programa de festes interessant per als més petits, que han acudit en massa, augmentada per la participació de les diferents Escoles del terme que varen acudir a una festa pensada especialment per a ells.

- Respecte a l'index de participació també s'ha comptat, a nivell d'organització, amb la de més de 50 col.laboradors que podríem dividir en 4 sectors: els de sempre, com cada any, un grup d'uns vint joves i al.lots de 20 a 22 anys, un grup d'altres d'edats entre 16-18 anys i un sector d'uns 10 entre 12 i 14 anys.

- Creim que per enguany s'ha aconseguit un programa equilibrat i atractiu que podria servir de model per a futurs anys:

- Comèdia, Ball de Bot, Concert Rock, Verbena clàssica i Rumba, completat per un extens programa d'actes esportius, actes per als nins, i actes de caire tradicional popular.

Entre els aspectes negatius feim constar els següents:

!L'anul.lació parcial o total de dos actes esportius, organitzats per la secció de esports de l'Ajuntament.

- La concessió dels serveis de bar de la plaça sense obtenir una contrapartida a canvi, aconsellant seleccionar als futurs concessionaris del citat Bar, ja que un dels dos concessionaris no ha respectat estrictament les condicions de netejia exigides en un principi.

- Hem de lamentar l'haver hagut de donar una sol.lució d'urgència al problema elèctric del camp de futbol, poguent haver-ho resolt en tranquil.litat i bé.

- Hem de lamentar també la manca de participació ciutadana detectada en alguns professionals qualificats de l'Ajuntament, que s'han negat a col.laborar altruïstament en les festes, com ho hem fet tots els altres, i si ho han fet ha estat mitjançant el paga-

Destacame... Veïnats

ment de les hores que hi han dedicat, i a un preu que es pot considerar abusiu.

Per altra banda, i a nivell d'agraïment volem fer constar oficialment el contrari del que hem dit abans: que funcionaris de l'Ajuntament no han mirat prim a l'hora de dedicar hores de feina a les festes, i el grau d'entusiasme que hi han posat. Feim constar el nostre agraïment als següents, en particular:

- En Toni Martí Calafell, de la brigada que ha contribuït eficaçment en la neteja del poble, durant les festes.

- En Sebastià Riera, per la mateixa raó.

- En Domingo Juaneda per els seus bons serveis a l'organització.

- En Paco González per la mateixa raó.

- En José Luis Muñoz, per la seva participació, encara que no donàs els fruits desitjats.

- A la Policia, i en el seu nom al seu Cap, Jordi Cerdó, no sols per la seva participació personal, sinó per l'excel·lent organització presentada el vespre del concert Pop-Rock.

- Als encarregats del magatzem per la seva participació desinteressada, fins i tot fora d'hores de feina, en l'organització.

LA COMISSIÓ DE FESTES

Parlant de programes de festes volem fer una menció especial al programa de festes patronals del veí poble de Galilea, per la redacció i l'humor reflectit en ell, ja que no es limita a enumerar els actes i els horaris, sinó que en fa un petit comentari irònic humorístic de cada acte, o hi afegeix unes aclaracions molt saboroses. Vegeu-ne una mostra:

1 de setembre, diumenge.

Trons a sa Mola (Galilea). Tirada al plat, per als tiradors de Galilea i Puigpunyent.

Ja que parlem de plats, procurarem que n'hi hagi un de blanc i ple perquè els tiradors puguin posar quatre miques dins el gavatx.

Esclat de coets, vol de banderes, harmonia de campanes. La Festa ha començat.

La pilota es fa art: Partit de futbol. C.D. Galilea - Galilea C.D. Casats(Butzetes)-Fadrins(ja els arribarà)

6 Setembre, divendres.

"Lloc ventós..." Ideal per a un concurs d'estels i miloques en el Serral d'en Ferrer. No hi faltaran les Xeremies ni els obsequis.

.....

7 setembre, dissabte.

Carrera ciclista. Els aficionats, juvenils, infantils i alevins de Galilea i Puigpunyent podran demostrar com estan de cames i pulmons. Es tracta de pujar de Puigpunyent a Galilea. Per si les Xeremies hi poden fer res, també hi seran.

Tothom a moure l'ossada. Verbena amb els conjunts SIGLO XX i QUATRE SOM.

...

9 Setembre, Dilluns.

No vos perdeu el FINAL. Procurarem que no hi hagi boira perquè vos pogueu esglaiar davant el CASTELL DE FOCS...

Ciutadà d'honor

Veïnats-6-

BRUNO KREISKY

CIUTADA D'HONOR DE CALVIÀ

El passat dijous, dia 5 de Setembre, l'Ajuntament de Calvià, recollint, en paraules del Batle, el desig de Consistoris precedents, anomenava a l'excanceller austriac Bruno Kreisky Ciutadà d'Honor de Calvià.

A l'acte, celebrat a la claustra de les cases de Santa Ponça hi assistiren gran quantitat de representants de la classe política mallorquina, rebent-se, també, l'adhesió a l'acte del President accidental del Govern Espanyol, Alfons Guerra, i també la del Ministre d'Administració Territorial, Fèlix Pons.

Per a tal ocasió es va oferir un sopar consistent en un buffet fred, de molt bona presentació i millor paladar. Però anant a l'acte en sí, cal dir que va ser presentant pel Cònsul del Estats Units, Tommy Bestard que, després d'introduir-lo, va passar la paraula en el nostre Batle, Francesc Obrador, el qual, entre altres coses, va dir:

"Amb la seva visita representa la de tants d'homes i dones que han trobat a la nostra terra cultura, història, tradicions i poble, i representa també a tots els qui han aportat riquesa i coneixement de l'Europa que coneixen."

"Ens sentim molt content d'honrar a Bruno Kreisky".

"Es tota l'illa que li expressa la seva gratitud".

Estic orgullós de fer-li entrega d'aquesta placa, com ho podria haver fet qualsevol dels anteriors batles, per què també era desig seu fer-ho".

Acabant el seu breu parlament amb un: "Continui llargs anys entre nosaltres".

Després, agafa la paraula Bruno Kreisky, traduït per Tommy Bestard, el qual va començar dient que voldria parlar en castellà, però queno coneixia abastament l'idioma, per la qual cosa ho faria en anglès.

Aquest va ser el seu parlament:

"Intenté pasar las vacaciones en Austria, mi país, pero mi cargo de Canciller General me lo impedía, al no encontrar la suficiente tranquilidad. El estar cerca de mis compatriotas hacía que fuera frecuentemente visitado para tratar asuntos de estado o municipales, cuando yo estaba intentando descansar.

Por ello, decidí coger mis vacaciones fuera de mi país, acto que no fue muy bien acogido por mi pueblo, a pesar de lo cual, resulté reelegido.

Así pues, el pasar mis vacaciones fuera de Austrai fue fruto de una profunda y complicada decisión.

Decidimos venir a Mallorca, donde teníamos muy buenos amigos, entre ellos Damián Barceló, por varios motivos:

- No me gusta ir de vacaciones a un país que sólo tenga buenas cosas materiales (vistas, playas, etc.). Siempre he estado interesado en las relaciones humanas, y éstas las he encontrado en Mallorca, y especialmente en Calvià.

- Encontramos una casa apropiada, sencilla. Decidimos construirla y mis compatriotas opinan que es demasiado modesta, que sus casas son más grandes, esto siempre me ha hecho muy feliz.

- He tenido, además, la suerte en estos últimos 9 años, de ver el desarrollo de una fantástica democracia, entre esta fantástica gente.

- He tenido el placer de conocer al Rey, figura muy importante en la transición democrática.

(Aspecte de la taula presidencial)

Heggel dijo: "A veces los políticos no aprenden de los errores de la misma historia". Yo pienso que tanto austriacos como españoles hemos aprendido la lección.

Va finalitzar el seu parlament en castellà:

"Agradezco mi nombramiento, quiero ser un buen ciudadano de este Término Municipal".

Després dels parlaments, el grup Sis Som va continuar amenitzant el sopar amb temes mallorquins i poc després de les 12 es va donar per finalitzat l'acte.

M. Herrera i M. Suárez.

PREMSA FORANA

Com una col.laboració de Premsa Forana, treim aquest mes un recull de gloses publicades a ES SAIG d'Algaida, estan referides a n'els berenars del mes d'Agost, i com que ens trobam en temps de festes i no hi ha res més festiu que una bona glosada, i encara mé si són coses de menjar, aquí en teniu un grapat:

A ca nostra avui m'han tret
berenar de ciutadà:
un llonguet en lloc de pa
i un tassó de cafè amb llet.

ooOoo

Anit passada, una estona,
sa panxa no anava bé
i avui en dejú prendré
un poquet d'oli amb llimona.

ooOoo

He menjat frit i el me sent:
i això que estava acertat,
si un defecte li he trobat
és que tirava a coent.

ooOoo

Avui en bon dematí,
que de dolç tenia ganes,
m'he menjat quatre orellanes
que varen sobrar d'ahir.

ooOoo

He berenat de brossat
i era brossat menorquí
que jo l'he trobat molt fi
perque era bo i regalat.

ooOoo

Per berenar m'han donat
un bocí gro d'ensaïmada,
però sense sobrassada,
només amb carabassat.

ooOoo

De dins una escudelleta
he menjat uns espinacs
capolats i ben mesclats
amb oli, sal i pasteta.

ooOoo

Avui per jo berenar,
dins es rebost no trob res,
més que un tros de pa pagès
i bullit que ahir sobrà.

ooOoo

Amb un parell d'ous bullits
i una patata torrada
fas una pasta daurada, que jo
en menj molts de pics.

ooOoo

Es espàrecs forasters
fets a dins s'hort i regats,
jo los vaig trobar molt fats.
Es nostros m'agraden més.

ooOoo

Posau dins sa greixonera
xulla a trossets ben petits,
patates i ous bullits
i tendreu una greixera.

ooOoo

Dins es soterrani hi ha
fruita fresca i variada,
ancelles de mermelada,
de tot i molt per triar.

ooOoo

D'es bullit que va sobrar,
que hem capolat molt menut,
batut amb ous hem tengut
croquetes per berenar.

ooOoo

Menjau peixos de la terra:
tronxos de bleada bullits,
enfarinolats i frits,
i es rots no vos feran guerra.

ooOoo

Avui jo per berenar
amb s'olor de sobrassada
que es veïnat meu ha torrada
me n'he hagut de contentar.

ooOoo

Se'n podien xupar es dits,
avui, des meu berenar,
que ha estat un trosset de pa
amb ous de tudó bullits.

ooOoo

D'un tumbet he berenat:
patata, aubergínia, ceba,
tomàtiga fresca i pebre,
tot ben frit per separat.

ooOoo

No tenia berenera
i llevó he berenat
de llet bona que han triat
amb un brotet de figuera.

ooOoo

LES FESTES DEL DESEMBARC

El programa, la seva redacció, d'aquestes Festes no m'ha agradat.

Bàsicament són tres els motius qu m'impulsen a fer aquesta afirmació inicial:

1er.- Pens que aquestes Festes estan perdent la seva arrel, és a dir, no veig a qui van dirigides? A l'acte de la creu de Santa Ponça hi havia molt poca gent que no fos de la Banda de Música o es trobàs entre els polítics, per exemple.

Han passat, i això no es pot negar, bastant desaparebudes i, al manco al poble de Calvià, se n'ha fet molt poca propaganda.

Per altre lloc, s'ha dit repetides vegades que eren unes festes culturals, de tot el Terme, per què idò dins el mateix programa hi anaven les Festes de Santa Ponça?

2on.- No hem de mesclar ous amb caragols i el programa els mesclava.

Posar una línia en català, la de més avall en castellà, i entaferar una mescladissa idiomàtica que confon a tothom diu molt poc en favor del redactor. No era més lògic fer-lo en els dos idiomes...?

3a.- Si la intenció és rememorar el desembarc del Rei En Jaume i la posterior conquesta de Mallorca pels catalans, que en certa manera equival a fer una festa d'arrel catalana, o si tant se vol de manifestació mallorquina, per què no hi ha hagut un sol acte que tengués alguna relació amb la nostra cultura?

Han estat tres punts que pens que val la pena que siguin pensats, i evitar en el futur les mateixes, per jo, equivocacions.

BRUNO KREISKY

Des de la nostra modesta Revista, volem felicitar a l'Ajuntament per l'encertada decissió de nombrar a Bruno Kreisky Ciutadà d'Honor del Terme de Calvià.

Veïnats vol adherir-se a aquest fet, pel qual es rendeix tribut d'admiració a una personalitat de la talla política i humana com la de l'austriac que estriat la nostra terra per viure.

La seva decissió és un honor pels calvianers i mallorquins.

EL PREMI DEL MES

La concessió d'aquest premi va dirigida a Matias Vallés, del Diari de Mallorca, i esperam que el sàpiga agafar en tota la seva immensitat.

Diu el mencionat periodista a les pàgines centrals del diari del dia 6 de Setembre: "Bruno Kreisky demuestra una y otra vez que es un experto entrevistado, no en vano su casa palmesana..."

"La casa palmesana" del senyor Kreisky es troba a Costa de'n Blanes i, geogràficament, fins el dia 8, pertanyia al Terme de Calvià.

Així que maquinada pel caparrot de'n Maties i a copiar cinc-centes vegades la lliçó.

UN MÉS ENTRE VOLTROS

El títol no vol dir res més que el que posa, encara que sembli una cita històrica. Des ésser cosa de l'edat.

Idò sí, un mes sencer. M'he aficat tant al cap lo de la naturalesa, el fugir dels renous, el des-estressar-se, la necessitat de fugir de la ciutat, que els pocs dies que per força he anat a la capital em semblava que no m'hi sabia moure amb el cotxe, i amb dues ocasions me varen fer anar a un lloc que no volia, per no saber sortir a temps de la coa.

No és necessari ni tan sols quinze dies, perquè al forn o a la botiga et coneguin, i si qualqu comena o va a cercar qualche cosa en nom teu, a la segona paraula ja saben a qui es refereixen. La simpatia i amabilitat és la mercaderia que en més quantitat i a menor preu tenen.

Torns als renous de Ciutat, la porta de ferro del bar del cantó (les 6 i $\frac{1}{2}$), la primera torrentada de cotxes que entren a la feina a les 7 i $\frac{1}{2}$ (les 9). El reprís dels autobussos (les 7 i $\frac{1}{4}$). El despertador (les 7 i $\frac{1}{2}$). La cadena del vater (7 i $\frac{3}{4}$). El bon dia cassallós (les 8). Els crits del berenar (les 8 $\frac{1}{4}$, 8 $\frac{1}{2}$, i 8 $\frac{3}{4}$). La porta de sortida (les quasi les 9). Relacionaré a continuació les agradables molèsties d'aquí a la vila: Els cans lladren (les 3 o les 4 o les 5) el gall canta (les 4 i les 5 i les 6 i les 6 $\frac{1}{4}$ i les 6 $\frac{1}{2}$ ...) els tractors que se'n van a les ametles (les 6 $\frac{1}{2}$), ha caigut la xupa del nan (les 3 $\frac{1}{2}$ i les 6), a abeurar el moló del sopar (les 4 i les 7). I si em referesc a l'horeta de després de dinar: En Toni o En Joan que han de montar o desmontar qualche cosa (i un bon favor que ens fan), pitjor és encara quan vaig haver d'amagar la peladilla quan estava a punt de mossegar el bessó, és clar que la varietat d'horraris si no es coordinen adequadament, ens peguen qualche sopegada. Així el que estavem de vacances, feiem feina tot el dia, els de feines administratives

de 9 a 1 $\frac{1}{2}$ i de 4 $\frac{1}{2}$ a 8. Els pagesos de 7 a 9 $\frac{1}{2}$ i de 18 a 20. Els de feines creatives (fusters, ferrers, picapedrers) de 7 $\frac{1}{2}$ a 13 i de 15 a 17 $\frac{1}{2}$.

Si parlam de les relacions socials, hem recordat amb la meva dona, lo de la nit de nocces "al fin solos", dia primer de setembre, ja que quan no era el "princep del molí del castellet" que venia a casa, haviem d'assistir a la recepció de la marquesa de xevisca, o la posada de llarg dels fills dels "magnats" de les mines de bolígraf, o assistir en dues ocasions a la festa del formatge.

Vaig venir dia primer d'agost amb una llista de feines per fer, la qual m'entorn sense haver-ne'n fet cap. Ara bé, un bassiot pels ocells sí que l'he fet. Anar a cercar figues de moro, també ho he fet. Anar a caçar conills pel torrent amb el cotxe, no ho he fet, perquè havia passat un altre cotxe feia poc. Anar a sopar amb els amics tampoc ho he fet, ells no es presentaren. Collir ametles, si que ho he fet. I descansar tampoc ho he fet.

En una paraula i per si vos voleu evitar llegir lo anterior i per la qual cosa escric això, és per dir-vos que en lloc d'esser un mes amb voltros, vull ésser un més de voltros.

En Pere de sa Cullera.

CARPINTERIA
CALVIA

Hnos. INSERTE

C/. TRANSFORMADOR, S/N - TEL.

CALVIA - MALLORCA

Calvià-2002

Cremats-11-

Amb aquest títol de "Calvià 2.002", inciam una sèrie d'articles col·leccionables que seran una gui damunt tot el Terme de Calvià, escrits per la prestigiosa ploma, ara bolígraf, de Pere Morey, escriptor que, des d'aquest número es converteix en col·laborador de Veïnats. Precissament d'ell en recomanem un libre a "Lea y Escoja". Per col·leccionar les fulles, no teniu més que retallar per la retxa de punts i grapar pels forats.

Ja no vos volem entretenir més, aquí comença:

CALVIA 2.002

El turista d'ulleres gruixades com a culs de tassó entrà a la platja tastanejant, amb les cames tremoloses que travelaven amb els muntets d'arena, descambuixat i xop de suor; als seus ulls esglaiats hi brillava l'excitació dels grans descobriments, com Balboa davant del Pacífic, Stanley davant livingstone, Bingham baix del Machu Pichu, Fleming quan aixecà la vista de l'ocular, l'astronauta Biglie agenollant-se davant dels jeroglífics de la cova de Nix, a l'ecuador de Mars.

Topà amb les hamaques, una ombrella quasi li tomà les ulleres, tomà una taula del xibiu i s'acostà al taulell, cridant quelcom que romania ofegat pel ruixat de decibels dels altaveus. Sols quan fou més a prop els seus amics pogueren veure les taques rogenques a la seva camia, les escarrinxades a les cames, el fang a ses mans. Esverat, el seu company de cambra, Johannes-Yves Smith saltà per damunt del taulell i desconnectà l'amplificador.

Després de l'habitual terrabastall, el silenci resultà tan escandalós, alarmanant, que cents de caps s'alçaren de les tovalloles i hamaques i convergiren al xibiu de la platja, on el turista

de les ulleres es deixava caure a un amboret i estenia sa dreta tremolosa envers el "Serbo-Croàcia Libre" que li servia el cambrer, mentres amb l'esquerra estrenyia la càmera contra el seu cos, com si en conservar-la a prop li anàs la vida.

S'engolí el barrejat d'aigordent de prunes, vodka i cola, sospirà fonament i cridà a la gernació que s'havia arremolinat entorn del kiosk, inquietats per l'insòlit silenci:

- Ho he vist, he pres quarantadues fotos, són aquí dins -exclamà alçant la càmera (d'un model bastant antiquat, per cert) a la qual el llumet pilot indicava que encara s'estaven revelant les holografies.

- Què has vist, a on, quan, què és? -En Johannes-Yves (JY pels amics) provava de calmar-li l'excitació que no el deixava parlar amb un mínim de coherència.

- Darrera els hotels, més enllà dels apartaments, he creuat l'autopista per un túnel de desaiguament i m'he esmunyit per davall de les valles publicitàries. Els he vist, són allà.

Darrera el taulell, En Manué agafà una botella i li anava a tirar al cap per fer callar l'escandalós que estava a punt de desvetllar el secret, curosament guardat per ell i tots els seus, però hi havia massa caps entre ell i el crani que hauria volgut esclafar a qualsevol preu, fins i tot el de la seva pròpia llibertat. Perquè el que anava a dir aquell xerraire era massa gros, d'una importància quasi sagrada per tots els membres del grup al qual pertanyia En Manué: potser hi anava la supervivència.

Però, QUE HI HA? - li insistí En JY.

- VIDA! Darrera els hotels hi ha vida, gent, cases, cultius, temples i casals, ho he retratat tot, mirau, és aquí!

i davant aquell auditori, incrèdul primer, i llavors estupefacte, En James Ivanovitch Pérez mostrà les holografies que havia assolit de fer a la terra incognita que, ignorada pel Món Civilitzat, s'extenia darrera la Gran Murada d'Hotels.

ooooOoooo

"Quina parida!" - pensareu. Però si mantenim el ritme de construccions actual durant els vint anys que manquen fins al 2.005 potser serà llavors que els nostres fills, tancats darrera la murada de ciment, pensaran: "Quina parida feren els nostros cabrons de pares".

Piotr-Abdul Morey.

NOTA DE LA REVISTA

Com a complement a aquest Article, volem cridar la vostra atenció damunt aquestes imatges de llocs que ja no tornaran esser pus mai més el que eren. Els nostres fills, o els nets, heredaran el desastre que s'ha fet en el nostre Terme, causat per l'especulació i el descontrol urbanístic.

Platges de Peguera (Gravat de l'Arxiduc).

La Caleta de Santa Ponça.

Es Caló de'n Pallicer (Sta. Ponça)

Magaluf.

Peguera.

XERRADES DE CAFÈ

Retorn aquest més a la fórmula primitiva de les "xerrades" de la revista que és preferida al manco per més de dos subscriptors, en concret tres m'ho han fet saber. I aquest canvi és debut a que el Sen Julià Viucens (de Can Fred) predecessor a les xerrades, va tenir l'amabilitat de posar-me en comunicació amb el vertader xerraire d'aquests dos números de Veïnats, el present i el del mes que ve. El seu nom és Benito Llabrés i a continuació intentaré resumir les seves vivències. Però abans vull agrair a n'En Benito la seva paciència amb mi, perquè ens hem hagut de veure 4 o 5 pics perquè la cosa sortís potable, o millor dit bé (o al manco és l'intenció seva i meva).

El motiu de treure a Benito Llabrés a aquestes pàgines, ja que ell no és encara ningun pacient padrí, o un popular veiet de barba blanca i llarga, no és altra que l'esser un bon capdellaner i que per damunt les altres, té una qualitat que un moment o l'altre el pot fer famós al llar de tot el Mediterrani (el meu temor és que algú em trepitgi l'entrevista) aquesta qualitat és la de pintor i si acceptau la meva modestíssima opinió, un bon pintor.

És un racó d'Es Capdellà devora el Bar Nou. El seu propietari En Joan del Bar Nou ens ho ha deixat retratar.

Si a l'art de pintar li afegim el com es va descobrir en ell la destresa dels pinzells i la mescla dels colors, és quan es pot valorar la vida d'aquest senzill home.

Binissalemer de naixement. Porqueret de nin. Sense cap tipus de lletra, "mon pare se va estimar més omplir-mos sa panxa de menjar que es cap de lletres" diu. Amb esperit aventurer (el futur al seu poble era ben clar) "boxeador a Ciutat. Aquesta experiència i per evitar veure-se embolicat al mon poc clar del boxa, l'espitja a partir de cap a fora de l'Illa. I com si triàs damut un mapa amb els ulls tapats, arriba a París amb cent pessetes a la butxaca. Em permet fer la reflexió següent: una persona que el seu tot món és un poble d'uns centenars de veïnats, i amb la tota experiència que li dona un entorn rural, es planta a París als 22 anys, amb uns milions de gents i on "el que no corre, vuela"; un bon glop. Ja el tenim a París mirant per on passava, sense por a perdre's (no anava encloc), per dormir el més comfortable portal, per menjar l'il·lusió, lo nou, l'aire únicament. Als dos dies, desenat, l'olor d'un restaurant l'estira, pensa que amb vint duros no pot pagar cap panxada. Entra al restaurant. Aquí i perdonau la transcendència de les aturades, el destí d'aquest homo agafa un camí que molt possiblement no hagues tocat el seguir caminant i entrar a menjar a una altra casa. Amb les dificultats lingüístiques, no sabia tan sols xerrar amb fluïdesa el castellà, afegides a les econòmiques, intenta demanar un plat de sopa al "garçon", dues persones, joves, que menjen més enllà, s'ofereixen per fer d'interprets i a la vegada capten les dificultats d'altres tipus que envolten a Benito Llabrés. El conviden a dinar i li proporcionen habitacle i feina: els seus respectius pares eren arqueòlegs i en Benito tenia la misió d'explorar els avencs i llocs no accessibles, portant les mostres adequades per poder analitzar el subsòl.

Els fills dels arqueòlegs el conviden a fer-se soci d'un club d'oci. Per estrenar el local d'aquest club, una cova, es comprometen a aportar cada un dels socis un quadre dibuixat per ells mateixos. En Benito compra una

"La virtud también tiene un precio" propietat d'una de les filles del pintor. Amb el seu autor a la vora.

postal que representa un home i un bou, el reproduceix a un paper i li queda bé, davant la pròpia estranyesa, el romp i el torna dibuixar pensant que li quedaria millor. El penjen enmarcat al club, seguint l'admiració de tot-hom. Una anècdota a afegir, el primer quadre el firma copiant la que tenia al passaport, i a aquesta l'havia feta amb l'ajud d'un policia que li va agafar la ma i el va fer firmar, perquè els analfabets no se'ls concedia el passaport per sortir del país com a turistes.

"La Virgen del Carmen" realitzat amb esquerdes de canya i arrel de magraner. Propietat de l'Església d'Es Capdellà

A partir d'aquí s'en va a una escola d'art, deixa la feina dels arqueòlegs, i es trasllada a un apartament amb quatre pintors novells més, un era italià i els altres tres francesos, pensant que la subsistència estava assegurada. Comprova la gran amistat que es dona en aquest entorn i les dificultats de vendre pintura en les seves condicions. Arriba al punt d'haver de canviar quadres per menjar. Si qualquun dels cinc companys atravessava per grans dificultats econòmiques els altres recomenaven als seus propis clients que compràs les obres del citat company.

En la conversa, recorda En Benito, que si bé no havia tengut oportunitat de dibuixar amb un làpiz i un paper, quan era un nin, sí a una possessió de Sant Joan que hi va fer de mosset, i a una paret d'un aljub, amb trocets de carbó va dibuixar dues dones nues, que l'amo en haver-se'n enterat de qui era que les havia dibuixat les hi va fer esborrar emblanquinant tota la paret.

Joan Rubio

"Mesa de tocador" propietat de l'esposa d'En Benito.

Què fa el Consell Insular en Cultura i Esports

Les activitats del CIM en matèria cultural són nombroses.

De forma directa realitza una labor important de difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i de la Biblioteca artesana, i a través de la xarxa de biblioteques i de la tasca d'ordenació d'arxius municipals. A més de tot això, impulsa i fomenta totes aquelles activitats orientades a l'ensenyança i a la difusió de la nostra llengua.

Promociona els estudis universitaris, per una banda, col·laborant amb la Universitat de les Illes Balears, i per altra, mitjançant el sosteniment de: La UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància).

L'Escola Universitària de Treball Social.

El Consell Insular de Mallorca participa en:

El Patronat Orquestra Ciutat de Palma.

Organitza la Trobada de Bandes de Música que cada any se celebra a un poble diferent de la nostra illa. Manté la tradició de la festa de la Beata que se celebra a Palma.

Ajuda aquelles entitats que, de manera preferent, propaguen la cultura i també les manifestacions culturals de reconegut prestigi com els festivals de Pollença, Delà i Valldemossa.

En relació a l'esport intervé de forma decisiva en l'elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en

els municipis.

Fomenta la iniciació en tot tipus d'esport de la població infantil i juvenil i proporciona als col·legis i entitats material esportiu.

També organitza, patrocina i promou tota classe de proves que promouen la pràctica de l'esport al mateix temps que en mantenen l'interès.

Entre totes aquestes iniciatives destaquen com a actuacions directes del Consell Insular de Mallorca, l'Escola a la Mar i l'Escola de Pilota, dedicades a l'ensenyança d'aquests esports i destinades als infants de tot Mallorca.

*Consell Insular
de Mallorca*

c/. Palau Reial, 1

EL MORO ENAMORAT

M^aDolors Cortey

"Llegendes de les nostres terres"

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

D'això ja fa molts anys, tants, que ni la gent més vella de Valldemossa recorda bé quina era la data. Ja ni els avis dels avis no ho podien saber. Però que va succeir és una cosa certa.

Hi havia un gran senyor musulmà que tenia una vall meravellosa que, en arribar els mesos de gener i febrer, s'omplia de flors blanques i rosades i es convertia en una cistella de llimones i taronges que ho perfumaven tot.

Aquell moro era un home jove, alt i prim, amb una barbeta negra i suau que semblava un cel de nit ple d'estels, i tothom quedava bocabadat contemplant-lo, de tan lluenta i setinada que la portava. A més de la seva bona planta, tenia anomenada de valent a l'amor i a les batelles.

S'havia fet construir un palau meravellós, ple de brolladors, jardins, marbres i riqueses. Gerres d'or plenes de pedres precioses, catifes i cortinatges de tots els colors de l'arc de Sant Martí... Esclaus de tota casta feien de criats, de músics i de ballarins. Els paons es passejaven orgullosos pels caminals de pedres petites, les roses s'hi comptaven per milers i la música barrejada de l'aigua i dels ocells feia d'aquell palau una mena de paradís a la terra.

Però la joia més estimada de totes, la que més afalagava l'orgull d'aquell moro, que es deia Mussa, era una captiva cristiana, una noia de cabells daurats i ulls blaus, de la qual estava follament enamorat. També ella li corresponia estimant-lo i fent-lo feliç amb les seves carícies i la seva rialla fresca.

En Mussa era, en aquell temps, el que ara en diríem un esportista apassionat. Li agradava fer llargues caminades pels seus dominis, s'entrenava diàriament a l'ús de les armes, nedava sota aigua amb una resistència que feia posar la pell de gallina, i ni un sol dia deixava de cavalcar hores i hores

muntat al "Fill del Desert", el seu cavall, que de tan negre semblava blau.

Aquella tarda, com d'habitud, havia sortit a donar un tomb a cavall i - com sempre - s'havia aturat per admirar la posta de sol, que és la sorpresa diària per aquestes terres. Una orgia de colors s'escampaven pel cel: blaus, verds, violetes, rosats, grocs, vermells... Sí, vermells eren els raigs de sol que queien damunt del seu palau, massa vermells...

A Mussa això li va semblar un mal presagi i, esperonant el cavall, va córrer com un boig. I diuen que de les pedres del camí sortien guspires. Un mal pensament el burxava.

En arribar, va entrar al jardí pujant els graons de tres en tres. Ella sempre l'esperava a la balconada per donar-li la benvinguda amb una besada dels seus llavis molsuts. Però no hi era, com tampoc les seves esclaves Aixa i Fàtima, que mai no l'abandonaven. Ni Alí, l'eunuc que la defensava sempre. Els gossos havien emmudit i ni el crit dels paons es deixava sentir. Tot era silenci, un silenci que feia por.

Va entrar a la casa i l'espectacle va esbatar-li els ulls. El pati era buit de gent i ple de sang i era evident que hi havia hagut una lluita ferotge. Només el ritme de l'aigua dels brolladors era com sempre. La resta, desolació.

Pitjor encara, va trobar les habitacions interiors amb els cadàvers dels guàrdies i dels servidors horrorosament desfigurats. Un eunuc jeia amb el cos ple de sang i el cap a mig metre de distància.

A les habitacions de les dones encara hi quedaven les hamaques daurades penjades del sostre, però els gossos també estaven degollats. L'estança dels banys era buida i en la seva gran petxina de nacre hi nedaven les fulles de roses i el perfum ho omplia tot. Només havien

desaparegut les gerres d'ori d'argent que les esclaves feien servir per a l'aigua calenta. Els cofres de les joies i les arque dels domassos eren buits o havien desaparegut.

Resumint. Tot el tresor de Mussa havia desaparegut i ell prou sabia qui era culpable. Només podien ser els pirates, que sempre deixaven la seva signatura de salvatgia. Havien aprofitat la seva absència per ficar-se al palau sense trobar-hi gaire resistència.

Foll de desesperació, va pujar a la torre més alta del palau i, segons diuen, eren tan forts els seus crits de dolor que tota la vall va encatificar-se del blanc de les flors caigudes dels ametllers, que tremolaven sentint aquells gemecs.

Va mirar cap a la mar i va veure una galera i tres bots de rem que s'hi anaven acostant. Devien anar molt carregats perquè avançaven amb molta lentitud.

Va reconèixer l'embarcació: era la galera de Iusuf Jalid, terrible pirata que dominava les costes del Mediterrani i que tenia esparverats els seus habitants. Ja feia temps que havia jurat venjar-se de Mussa per una derrota que no podia oblidar, que no li perdonaria mai perquè Mussa n'havia fet la riota de tothom. Una juguesca de quin era el millor cavall, i "Fill de Desert" en va sortir victoriós. I Mussa havia guanyat l'harem del pirata que, confiant en seu cavall roig "Fill d'Omar", se l'havia jugat convençut de guanyar. Coses així no es poden perdonar.

I quan va arribar el moment oportú ho havia demostrat robant-li tots els seus tresors i el que més estimava: la seva enamorada, la noia cristiana d'ulls blaus i trenes d'or.

Sense titubegar, el nostre heroi va muntar a "Fill del Desert" i partiren com dos esperitats -i sortia més foc dels ulls den Mussa, que de les potes del seu cavall.

En arribar a la platja va veure com la galera s'allunyava mar endins i va sentir que una tremolor de ràbia se li ficava a l'ànima. Va tancar els ulls perquè tot ho veia vermell.

Ja pensava en el càstig que donaria al pirata quan l'atrapés. El faria assotar i li raparia el cap, el carregaria de cadenes, el faria pujar damunt d'un ase mirant-li les anques, i amb les mans lligades al darrera, el faria passejar davant tothom per a major infàmia i després...

Va deixar per a quan l'ocasio arribés la continuació d'aquella venjança refinada que s'estava inventant i que ja començava a animar-lo.

Sense pensar-hi més va tirar-se de cap a l'aigua, fent honor a la seva anomenada de gran nedador. Les seves braçades eren llargues i segures i l'aigua gairebé no es movia al seu voltant.

El pirata, que ja l'havia vist, va tremolar en descobrir la seva identitat, perquè coneixia prou bé Mussa per saber que les seves venjances eren terribles.

La rapidesa del nedador augmentava i la distància era cada vegada més curta, ja es podia distingir bé el rostre de l'home que nedava amb aquella velocitat.

Iusuf va donar ordre als seus homes que disparessin sagetes a Mussa, que -de sobte- va desaparèixer sota de l'aigua. Ningú no l'havia vist ferit, però en no veure'l tothom el va creure mort i la gent del pirata es va posar a cridar la seva eufòria brandint arcs i sagetes i envoltant el seu amo que, amb les cames separades i la pitrera al vent, s'inflava de satisfacció.

Però un xiscle d'esglai va sortir de totes les gorgues. Més alt que mai i regalimant com una esponja, la mirada ferotge i un punyal a la mà dreta. Mussa d'un salt elí es llançà damunt del pirata i li enfonsà el punyal al cor.

La Nostra Llengua

LA NOSTRA LLENGUA

Els Determinants Demonstratius

Si ho recordau, a la darrera Revista parlàvem dels Determinants Articles, i dò bé, continuarem amb els Determinants estudiant avui els DEMOSTRATIUS.

Són ben senzills.

Aquests Determinants ens indiquen dos termes diferents de llunyania, a prop i enfora. És a dir, es col·loquen davant el nom per indicar-nos si la persona, animal o objecte a que feim referència està a prop de nosaltres, o si, pel contrari, es troba enfora.

Aquests són:

Aquest i aquell. És clar que també tenen els seus femenins i plurals.

Això i allò són també dos determinants demostratius.

Heu vist com era ben fàcil. Per asseblar-ho bé, feis aquests exercicis:

Col·locau el Demonstratiu allò on hi ha els puntets:

T'agrada més ... casa groga o bé ... casa blanca?

... llibreria deu esser nova.

Mira ... ocell que es veu allà enfora.

... telèfon deu estar equivocat.

Què és ... que té a la mà?

I ara podem corregir els del darrer número:

l'/s'ala. El/es carreró. L'/s'hereu. L'/s'italià. l'/s'ermità. L'/s'infant. La/sa infanta. El/es llim. La/sa magrana. l'/s'ungla. l'/s'univers. L'/s'únic. La/sa nina. L'/s'ombra. L'/s'orgue.

Hi va haver qualcú que va dir:

"Poble que sa llengua cobra, se recobra a sí mateix".

Els seus, refets de la primera sorpresa, volien presentar batalla. Però en va; tots van caient davant del moro Mussa, que sembla un gegant invencible. Els qui han quedat vius s'agenollen per demanar-li gràcia i pregar que els vulgui per esclaus.

L'aparició de l'estimada sana i salva, acompanyada del fidel eunuc Alí, li va fer oblidar tots els projectes de venjança que, una vegada mort el pirata, ja no tenien fonament. I va donar ordre d'orientar la nau cap a la platja per retornar al palau.

Reconquerits l'estimada i el tresor, Mussa va pensar que era convenient convertir el palau en fortalesa per poder-se defensar dels pirates del Mediterrani.

I al mateix lloc on hi havia hagut el palau, aquell palau de maravella, la seguretat d'un castell va dominar tota la vall. I fou aquella vall que la gent anomenava "Vall d'en Mussa", "Valldemussa" i que ha acabat amb el de "Valldemossa" d'ara. I es diu que aquell castell del moro s'ha convertit en l'actual Cartoixa.

Verd : La fruita és

Orinats-21

Els aliments que noltros prenem se poden classificar en set grups segons el que nos aportin. La fruita pertany al cinquè i és la que nos proporciona la vitamina C i A, tan útils i indispensables per viure.

La fruita és un aliment que hem de consumir a diari, i que en general agrada a tothom. per la seva dolçor, color, olor i pel seu efecte refrescant.

El contingut mig d'aigua de la fruita va entre un 80 i un 90 per cent, té un important contingut de sucres, tipus: sacarosa, glucosa i fructosa, que poden cobrir juntament amb altres aliments les necessitats del nostre cos en quant a aquests. Un altre element a tenir en compte dins la composició de les fruites és la cel·lulosa que nos ajuda a netejar el cos. Les sals més comuns que hi podem trobar són: calci, magnessi, ferro, fósfor i coure.

El consum de fruites madures és més aconsellat perquè augmenta el contingut de sucres i per tant tenen més valor calòric, i també el contingut en caròtens i per tant de vitamina A. Són més digestives.

Hi ha la creença de que les fruites hi ha que emnjat-les amb la pell perquè és on es troben les vitamines, això no és cert del tot, ja que la pell només en té una part, ara si, és ver que els hi convé prendre-la a aquelles persones que vagin restretes. Si les menjam amb la pell no hem d'oblidar de fer-hi una escrupulosa neteja ja que avui per avui solen ser tractades amb productes químics.

Molt important per les mares, pares educadors i tothom en general és el recordar que mai un pastís o postre similar pot substituir a la fruita i sobretot sinó és fet per noltros ja que hi ha que afegir que tenen colorants

i conservants que menjant la fruita no tendrem perquè ingerir.

La fruita és millor comprar-la durant la seva època natural ja que a part de ser més econòmica és també més bona de gust i té més valor nutritiu, i ja que parlem d'això també hi ha que dir que les confitures, mermelades, fruites confitades... encara que per una banda tenen més poder calorífic i laxant, per una altra han perdut la major part de les vitamines durant el procés d'elaboració.

Per a guardar la fruita el millor és un lloc fresc, si la guardam a la gelera l'hem de ficar dins capsos que mantenen la seva humitat ideal, i per menjar-les el millor és treure-les un temps abans ja que el fred fa que no trobem tan bé el seu gust.

Mallorca està abastament assortida de fruites, però així mateix si nos en manca alguna no hem d'anar massa enfora per trobar-ne, tenim entre altres la regió lleidatana, valenciana i l'oest i sud que nos proporcionen una ampla varietat d'elles.

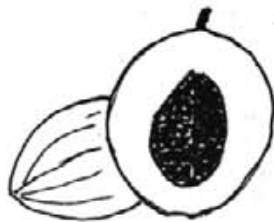
Però, més minuciosament vull parlar de dues fruites que encara són del temps: la síndria i el meló.

La primera és d'origen africà, la seva forma és redona, de pell llisa i color verd fosc que contrasta amb el vermell intens de la seva carn esquitada pels pinyols negres.

Cent grams de síndria contenen 23 calories i 100 grs de proteïnes, a més de molta vitamina A, té un 95% d'aigua el que fa que pugui ser un substitut d'aquesta per la sed.

"la Caisa" ✱
a Calvià

necessària per a tots -22-

El meló es troba principalment a Assia i a l'antiga Pèrsia encara que més tard se va estendre cap a l'Europa sud (països mediterranis i tropicals).

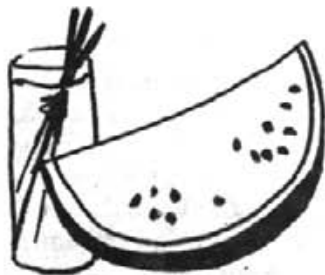
Existeixent una infinita varietat de tamany, formes, colors, de tipus de clovella...

La seva carn pot tenir des del color blanc al verd passant pels vermellors, els seus pinyols si se deixen eixugar són d'un agradable gust.

Els millors exemplars són d'estiu encara que en trobam des de maig a setembre i solen pesar entre 2 i 4 quilos.

Cada 100 grs de meló conté 26 calorí i grans quantitats de vitamina A i B1-B2, a part de tenir molt de calci i fósfor.

El meló se sol donar com a postres, se pot acompanyar amb licors, però amb ell podem fer també begudes refrescants: des d'un simple suc a un sofisticat "cocktail", se poden preparar altres coses com a: amanides, sopes fredes o

cremes, gelats, confitura, o macedònies així com a també postres "sorpresa", per exemple aquest:

MELO FARCIT

TEMPS: un moment

FORN: 5m més el temps d'encalentic-se.

INGREDIENTS per a quatre:

2 melons petits

1/8 l de licor de maduixa.

500 grs de maduixes

7 cullerades de sucre

2 blancs d'ou

MODO DE FER-HO:

Se xapen per la mitat, els melons, se lleven els pinyols i se lleva la popa, amb una cullera, fent-ne bolles i se mesclen amb el licor. Quan està ben barrejat s'ompl cada unitat de clovella amb aquesta mescla, s'afegeixen les maduixes i s'espolsen 4 cullerades de sucre per damunt. L'altre sucre se mescla amb els blancs d'ou i se pugen, se posa fent-ne bolletes per damunt del meló i se fica dins el forn encalentic previamet durant cinc minuts. !Se serveix tot d'una!

CARME LOPEZ setembre

Bat Restaurant
SPECIALIDADES

- Arroz Brul
- Pito Mallorquin
- Sopa Mallorquina
- Llens amb Cui
- Troços amb Cui
- Caracolis
- Pastits

CA'N PEDRO
COCINA MALLORQUINA
Y TAPAS VARIAS

St. Miguel, 22 - Tel. 970455 - Calvià - (Mallorca)

U.N.I.R.
Pescados Puente de Puente

C/ CA NA CUCA 4. CALVIÀ. TEL: 67-02-06

La Padrina

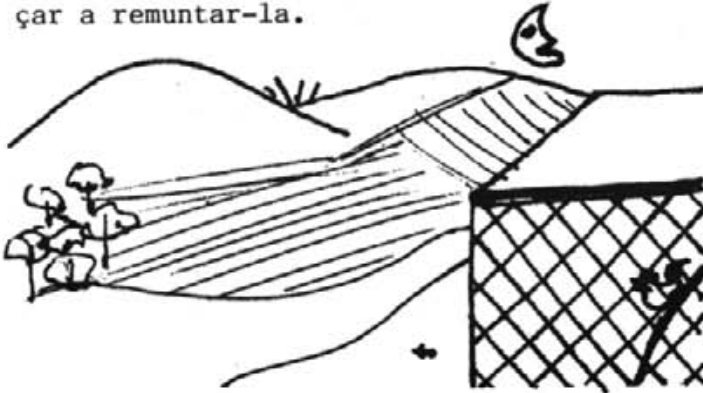

ES GALL DE L'AMO EN PERE

Hi havia una vegada un gall que era molt saberut i molt hermós, havia nat n'es mateix galiner a on ara vivia.

De més jove havia anat a córrer món i era per això que sabia de tot i tot consell que li demanaven, donava, i tot problema que li contaven resolía.

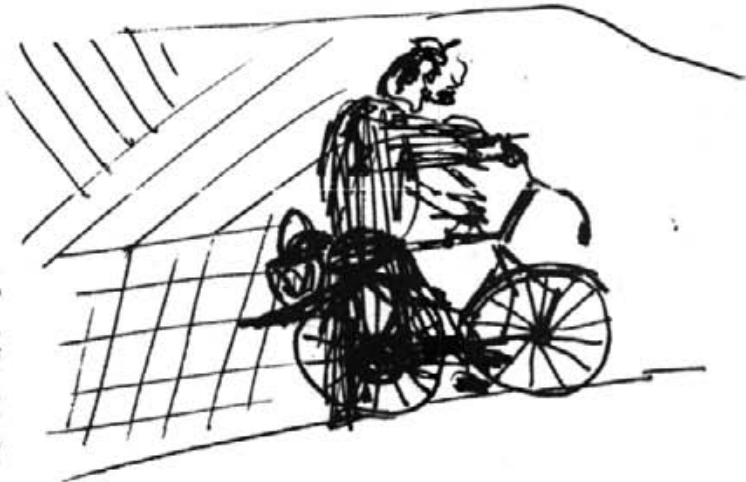
Cada dematí era es primer en despertar-se i es primer en cantar. Ses seves plomes, lluien de matinada, encara baix ses darreres llampades de sa luna. Sa seva cresta la portava dreta, tan dreta! que pareixia que volgués arribar al cim de sa muntanya i des d'allà, cridar al sol i dir-li que ja era hora de començar a remuntar-la.

I un dia va ocorrer que aixecant-se es gall des seu pal i estirant-se tot per cantar millor, ¡quina mala sort!, va pegar un fort cop amb es bec en el sòtil que, l'amo en Pere, havia davallat

per fer-hi damunt un colomer, es bec se li va rompre per la mitat i va ser tan gran es mal que va sentir que va caure acubat. L'amo en Pere que sempre esperava es quiquiriquic per començar sa seva tasca diària, quan va veure que se torbava, va debotar des llit, va preparar es segol per donar al gall i a ses gallines i se'n va dirigir cap al galiner ja arribava quan va veure al gall extés, va acostar-se i de seguida ja li sortia una llagrimeta de s'ull esquer quan se'n va entemer que només estava acubat el va agafar i el va dur a sa carrera, on li va tirar una poalada d'aigua, el gall va tornar en si, però quins crits que pegava de mal que li feia es bec, l'amo en Pere li examinà i tot d'una va veure el que passava i va agafar al gall i el va posar dins un paner, el va fermar a darrera de sa màquina i varen partir corrensos cap a ca's menescal.

Es menescal també era un home vell i saberut com es gall i encara que mai s'havia trobat amb un cas com aquell va adobar-li, es bec amb guix de forma que li quedàs com abans. L'amo en Pere i es gall se'n varen anar contents cap a cases, i va passar una bona temporada en que s'arranjament des menescal marxava pero, ai!, un dia l'amo en Pere va dur es segol com cada dia al galiner, el va abocar a sa menjadora i com que encara no estava massa deixondit, no va veure que hi havia una pedra i, aquesta va quedar enterrada pes menjar, en tan mal designi que justament es gall va topar amb ella i se va rompre un altre pic es bec, tornem-hi tornei cap a ca's menescal. Aquest quan va veure a l'amo en Pere amb el gall, tot d'una se va malpen-

sar i ja va posar es seu ingeni a caminar i de seguida va trobar sa solució adequada: fer-li un bec de metall, però clar això ja no ho podia fer ell i per tant varen haver d'acudir a ca's ferrer.

Es ferrer era també un home vell i molt saberut i varen començar a cercar qualque metall que li pogués anar be: es ferro, pesava massa, es plom no serviria doncs era molt fàcil de deformar i i podia passar que tot d'una s'aplanàs, el coure era fort, però li va agradar més es llautó, així és que el ferrer se va posar en feines i li va fer un bec punxagut i llüent digne d'un gall com aquell. El gall estava content però ja no podia jugar amb ses galines, perquè si les picava, les destruïa es coll, per tant va tenir que fer bonda. Ses galines estaven molt tristes de veure al gall a n'aquestes circumstàncies i varen deixar de posar ous i a l'amo no li quedà més remei que un dia de mercat comprar un gallet jove. De seguida va tornar la productivitat al galiner, però el gall vell que havia comprés que tenia que deixar es seu puesto va quedar arraconat i quasi ja no alçava es coll; l'amo pensant que estava malalt de vellura el va traslladar a una gàbia tot sol i així varen passar un parell de mesos, es gall ja no cantava mai. De no mourer-se se va quedar rovellat, quasi no menjava, ja se moria quan va passar un nin petit per davant ell i quan el va veure va cridar: mira, mira padrí! un gall amb so bec d'or. El gall va obrir un ull i encara va tenir força per fer un quiquiriquic d'agraïment, després s va morir, i així s'acaba sa història d'un gall molt saberut i molt hermós que sempre era es primer que s'aixecava i a tots despertava.

Bona nit!.

LA PADRINA.

Deu de Setembre de 1985

Cuina d'ara i de sempre

Pau de Plátano:

Ingredients: 225 grs de farina
amb mitja culleradeta de llevadura,
mitja culleradeta d'espècies mstes
moltes, 400 grs de mantega, 400 grs
de sucre morena, 500 grs de plátans
esclafats, 3 ous, 1 cullerada de
sucre morena, i oli per engrisar.

Encalentin el forn a 180°C (n:4) engrisar un motlo allargat de 3,75l.

Mesclar la farina i les espècies. Batre la mantega i el sucre, fins que tenguin un color clar i consistència cremosa.

Afegir, sense deixar de bate, 1 ou.

Afegir, l'ou restant, 1 cullerada de la mescla de farina i batre fins que estigui lligada (millor afegir amb el segon ou un poc de farina).

Incorporar la

mescla de fer

na restant. Pasi

la massa així formada al motlo preparat i iguali la superfície. Espolsar sucre morena.

Tenir en el forn 1-1 1/4 h.

i Un pic fred se pot congelar, durant 6 mesos!

i Se pot menjar per barenar o per menjar d'excursió, tot sol o amb mantega.

EL Vè. FESTIVAL DE TEATRE DE PALMA

Pensam que és correcte transcriure aquest mes la crònica que damunt el mencionat Festival ens ha proporcionat l'Associació de la Premsa Forana, per dos motius. El primer surt a rel d'un programa de T.V.E. titulat "Fila 7" que es va fer el passat dia 29 d'Agost, en el qual es va tractar la problemàtica del teatre a Mallorca, afirmant-se que les condicions d'insularitat el marcaven i el feien, en certa manera, tancat a les formes teatrals foranes, el nostre era, segons l'entrevistat, un teatre regionalista, de comèdia còmica i de poca qualitat, on els pocs intents haguts per millorar-lo no prosperaren.

Les opinions dels entrevistats, entre els quals hi era el President Albertí, era que les institucions públiques de govern l'havien de promocionar i propiciar.

L'altre punt ja enllaça amb la institució pública que ens és més propera, el nostre Ajuntament, per quant, en commemoració de les Festes del Desembarc, s'ha contractat la Companyia de Teatre "La Barraca", d'inspiració Llorquiana, perquè realitzi un curset en el nostre Terme, seguit amb una representació d'una obra del mític García Lorca.

El propòsit últim del Consistori, segons paraules del seu Regidor de Cultura, és la creació d'una companyia teatral estable dins el nostre terme, configurada per veïns del mateix.

Anem ara, ja sense més dilacions, a la crònica de Joan Guasp:

EL FINAL DE LA PESADILLA

Ha concluido un año más el Festival de Teatre organizado por el Ajuntament de Ciutat. La pesadilla ha llegado a su fin. El juego imaginativo, onírico y misterioso del hecho teatral se despide hasta el año próximo. Será, si nadie lo remedia, el VI Festival de Teatre. Otra vez dará comienzo la pesadilla, la paradójicamente codiciada pesadilla teatral.

No me parece correcto hablar de éxitos o de fracasos. Como tengo el privilegio de escribir esta crónica cuando conozco la opinión de los críticos, me sería muy fácil tomar partido por uno u otro bando, pues ha habido quien ha destacado un feliz resultado y quien todo lo contrario. Por mi parte, y ciñéndome a los espectáculos, he de confesar que ha habido la suficiente calidad y variedad para sentirme satisfecho. En cuanto a todo aquello que rodea el espectáculo será mucho más mezquino. Ni el horario ni las fechas ni la promoción publicitaria han propiciado el que el V Festival de Teatre tuviera la atención que el mismo se merecía. Yo agradecería una meditación al respecto. Resulta ridículo y bochornoso el que no toda la gente interesada en el hecho teatral pueda disfrutar de lo que en estas últimas semanas se ha ofrecido. Habrá en este sentido interpretaciones para todos los gustos, pero debo insistir en que al público se le debe dar toda clase de facilidades para propiciarle el espectáculo. Y en este aspecto se podía -y se debe- hacer mucho más. No nos podemos permitir ese lujo de tener entre nosotros a un Marcel Marceau o a un Lindsay Kemp y que pasen poco menos que desapercibidos para el pueblo, ya que para el pueblo -ése es al menos el pretexto- se proyecta, se organiza y se lleva a cabo el Festival.

Aunque brevemente, debemos referirnos a los grupos que han desfilado por el Auditorium. Ya dije en mi anterior crónica (¿?) que la escribía fascinado por el magnífico espectáculo ofrecido por Teatre Lliure. Pues, bien, aquella primera impresión, pasado el tiempo, no ha hecho más que confirmarse. Nadie, a nuestro entender, ha superado esa actuación. En todo caso, si alguien se les ha acercado, ha sido otro grupo catalán: El Tricicle. Humor y espontaneidad son sus grandes armas. No necesitan más. Los otros grupos, incluido la Lindsay Kemp Company, han estado por debajo de otras actuaciones suyas, Els Joglars especialmente, que ofrecieron un espectáculo falto de imaginación -muy correcto, eso sí- y de novedad escénica, aunque a algunos pueda parecerles lo contrario.

Bueno, debemos exceptuar a Marcel Marceau que, por lo visto, estuvo en su gran línea de excelencia habitual.

Pienso, para resumir, que el teatro en Mallorca está falto de promoción y de atractivo. Existen deplorables lagunas en ese aspecto. Desgraciadamente, parece ser que tan solo, en estos momentos, las instituciones públicas pueden subsanarlas, instituciones municipales y autonómicas. Pues bien, se debe luchar en este sentido. El público -el pueblo- mientras tanto, sólo puede hacer una cosa, y está en cierta manera obligado a ello: exigir. Ideas y sugerencias para poner remedio al sufrimiento existen. Lo que hace falta y lo que urge es desarrollarlas y ponerlas en práctica.

Joan Guasp.

**SI NECESITA UN
BUEN SERVICIO
DE GRUA
LLAME A:**

RADIO GRUA

CALVIA

68 09 70

SERVICIO PERMANENTE

CALVIA (Mallorca)

Tels. 67 04 63 - 68 09 20

AVV

la vila

entre tots la farem amunt

MAJOR. 48
TELF. 67 01 61

Drogueria y Ferroteria

PUB HOLLING'S

MUSIC-BAR "ES CASINO"

Ca'n Vich, 3 - CALVIA

UDACO
BALEAR

C. VERGER

Arde. Capdellà CALVIA

Una experiencia apasionante

Veineta-31-

"LA BARRACA"

Durante 4 días, la Compañía de Teatro "La Barraca", ha realizado un cursillo para las gentes de Calvià que se sentían motivadas por el hecho teatral, bien como aficionados o como educadores, puesto que a los dos iba dirigido el mencionado curso.

Debo decir, ahora que inicio el artículo, que creo refleja el sentir general de todos cuantos participamos en él, que en un principio pensé en asistir por aquello del "que no se diga", de una forma un tanto cohibida, esperando, quizás, encontrar a "divos", actores cuya enorme categoría profesional les situara en un plano superior al nuestro, aficionadillos con interés.

Sólo me equivoqué en una de las últimas concepciones, en el calificativo "divos" y en su localización geográfica. Son, eso sí, grandes personas, con esta sencillez y simpatía que únicamente pueden aplicarse a quienes sienten y viven como ellos.

Cuatro días han sido muy poco tiempo para parender todo cuanto forma el mundo del teatro, pienso que ni una vida basta para ello, sin embargo durante ellos hemos aprendido técnicas, hemos sentido nuestro cuerpo, hemos formado parte de los árboles, de los animales, se nos ha introducido en la filosofía teatral, durante cuatro días han desaparecido nuestras costras sociales, pero, lo más importante, hemos llevado a cabo una intensa convivencia, hemos hablado y hemos escuchado (el verbo "escuchar", al que tanta referencia hacía Jaime).

Ha sido, más que nada, ESO, una práctica de convivencia.

Después vino su representación teatral, El Retablillo de Don Cristóbal, la lectura e interpretación de poemas de Federico García Lorca, las actividades con los niños, y el broche final, la comida de todos cuantos hemos tenido la suerte de trabajar con ellos, con Alicia, Jaime, Ana, Chus y Luis.

A título particular pienso que a lo mejor no he sabido apreciar la utilidad de muchas de las cosas que se han visto, pero he tenido la suerte de hacer nuevos amigos, y eso, por sí sólo, ya lo es todo.

Manuel Suárez.

P.D.- A Vosotros va dirigido, gente de La Barraca. Gracias.

Juguetes Gual

C/. Mayor, 16

Tel. 67 01 90

Calvià - Mallorca

EL DESEMBARC DEL REI EN JAUME

NOTICIA HISTORICA

Extrets del llibre Història de Mallorca, del que en són autors: Jaume Alzina, Aina Le-Senne, Camil·la Blanes, Antoni Limongi, Pere Fiol, Antoni Vidal. Editat per l'Editorial Moll.

ELS FETS DE LA CONQUISTA

Una reunió de treball.

A la darrereria del 1.228 es celebrava a Tarragona un banquet ofert pel comerciant Pere Martell al rei i al seu sèquit de nobles. Es tractava d'una reunió de treball per enrodonir els projectes sobre la conquesta de Mallorca.

Pere Martell còmit de galeres, i per tant molt experimentat en els assumptes de la mar, informà els presents dels seus coneixements de la nostra erra, la qual havia visitat algunes vegades.

Sembla que en aquesta reunió es va consolidar el projecte de prendre l'Illa, encara que la determinació hagués estat presa des d'abans.

Per a tractar les qüestions relacionades amb l'empresa, acordaren reunir corts generals a Barcelona.

(El banquet de Tarragona)

Les corts de Barcelona (1.228).

Les corts catalanes tenien una unció legislativa i de govern. Precisament fou durant el regnat de Jaume I quan començaren a consolidar-se. Es componien de tres estaments: l'eclésiàstic, el militar i el reial o de les viles.

Pel mes de novembre de l'any 1.228 s'obriren en el Palau Antic o Major les Corts de Barcelona en les quals

no participaren els aragonesos. Allà el rei proposà el seu pla per conquerir Mallorca i sol·licità l'ajuda dels assistents. Els representants dels tres braços -Espàreg, arquebisbe de Tarragona;

Guillem de Montcada, vescomte de Bearn; i Berenguer Girard, ciutadà de Barcelona- demanaren un termini prudencial per a deliberar i poder contestar la proposta.

Passats tres dies es celebrà una reunió plenària de clausura en què es notificaren al rei els acords que s'havien pres. En aquesta sessió els tres estaments -que, cosa rara, aquesta vegada estaven d'acord- recolzaren la proposició reial i oferiren homes, armes, embarcacions, cavalls, doblers i altres socors. Jaume I agrai la bona disposició dels tres braços i també oferí la seva part.

Amb la finalitat de dur a bon fi aquell projecte tan important, com a garantia, s'havia establert una constitució de Pau i Treva, destinada a mantenir l'ordre. També s'havia concedit al rei l'impost del bovatge, el qual es pagava als monarques de la Corona d'Aragó quan començaven el regnat. Si bé Jaume I ja l'havia cobrat, ara li oferien novament com a donatiu.

El pacte per la conquesta.

Clausurades les Corts, el mateix dia es signà una acta on es formulaven les condicions que regularien la conquesta. L'objectiu era l'anexió de totes les Illes. Entre altres es prengueren els acords següents:

Jaume I es comprometia a repartir entre els magnats les terres i altres riqueses obtingudes, de manera proporcional al nombre de cavalls i homes armats amb els que cada un hagués participat.

Les porcions de terra que s'adjudicassin serien posseïdes, segons els costums de Barcelona, baix de la sobirania del monarca. Els que les obtinguessin les podrien donar, vendre o llogar segons els convingués.

A l'empresa hi podrien participar tots els súbdits de la Corona d'Aragó. Aquesta darrera clàusula fou modificada abans de partir cap a Mallorca, acceptant-se la participació de gent procedent d'altres indrets.

(Constitució de Pau i Treva)

El poc entusiasme d'aragonesos i lleidatans.

Els nobles aragonesos consideraven prioritari rendir València abans de prendre les Illes ja que, a més de ser la sortida natural del seu comerç cap a la mar, els musulmans realitzaven contínues batudes contra les terres d'Aragó. Sembla que aquesta era també l'opinió dels lleidatans; i així ho expressaren al legat papal -que havia arribat a Lleida per aclarir la qüestió del divorci del rei i Dª Elionor de Castella-, demanant-li que intercedís a favor seu davant el monarca.

Jaume I no volgué atendre les propostes que li va fer l'enviat del Papa i aquest, davant la reacció reial, es decidí per donar-li la benedicció a la vegada que otorgava tota casta d'indulgències als qui participassin a l'empresa de conquesta. També aferrà al vestit del rei una creu de croat.

A l'hora de partir hi hagué participació aragonesa i encara més de lleidatans. Però aquesta no va ser massa entusiasta, molts que pogueren quedaren a ca seva. Encara que no convé oblidar l'actuació destacada que tindran els homes d'Aragó a l'hora de rendir la enaç resistència de Madina Mayurqa, actualment coneguda per Palma.

Comença l'expedició.

El 5 de Setembre de l'any 1.229, després de costosos preparatius, l'estol dels expedicionaris salpava dels ports

de Salou, Cambrils i Tarragona. Eren majoritàriament catalans. HI havia alguns aragonesos, mainaders del rei, un bon nombre de marsellesos i llavors, en menor quantitat, montpellerins, genovesos i narbonesos. El rei En Jaume embarcà a Salou a la galera representant de Montpeller, la seva ciutat natal. Tenia 21 anys.

Prest començaren les complicacions. Encara que havien sortit amb bon temps, aviat la mar se va embravir, però no a bastament per acovardir el rei que es negà a tornar arrere. L'endemà, abans de la posta de sol, ja destriaren Mallorca.

A mitjanit totes les embarcacions s'havien agrupat amb la intenció de dirigir-se a Pollença on, prèviament, havien acordat desembarcar -potser perquè en aquell districte musulmà la diplomàcia catalana havia conseguit la col·laboració d'un poderós cabdill enemic, Ben Abet-. De sobte començà a bufar poderosíssim el mestral, que aixecà una gran tempesta. Jaume I, ben aconsellat, va decidir esquivar-la i dirigir-se a un altre lloc, concretament a la Dragonera i Pantaleu.

Un lloc per desembarcar.

Els musulmans que, a pesar de les precaucions preses pels expedicionaris, havien descobert la seva presència, reuniren un exèrcit destinat a impedir-los guanyar la costa. Prest l'estol cristià decidí salpar de la Dragonera i encaminar-se cap on pogués burlar la vigilància enemiga. Uns vaixells seguiren fins a la Porrassa i altres fondejaren a Santa Ponça. En aquest darrer indret va començar el desembarcament.

Llavors arribaren els musulmans, que els havien seguit per terra, i s'iniciaren les primeres escaramusses. El rei donà proves del seu valor enfrontant-se amb alguns grups d'enemics. Aquest fet provocà que els seus barons el reprenguessin fraternalment per haver exposat innecessàriament la vida.

Batalla de Porto-Pi.

Assabentats que les tropes d'Abu Yahia estaven concentrades a Porto-Pi, rei i barons, després de dormir de forma

despreocupada tota la nit, a trenc d'alba, prepararen les forces pel combat.

Ningú no mostrava gaire entusiasme. Els magnats discutiren per no comandar l'avantguarda. A la fi es formaren dues avançades, una comandada pels Montcades i l'altra pel Comte d'Empúries i els Templers. Els peons avançaven indisciplinadament, de manera que el rei es veié obligat a posar ordre.

Quan els dos exèrcit es trobaren, el monarca hagué d'enardir els seus. Començà una furiosa lluita que culminà amb la desbandada dels musulmans. Jaume I els volgué seguir. Però l'informaren que els cosins Guillem i Ramon de Montcada havien perdut la vida en la batalla.

Pi dels Montcada.

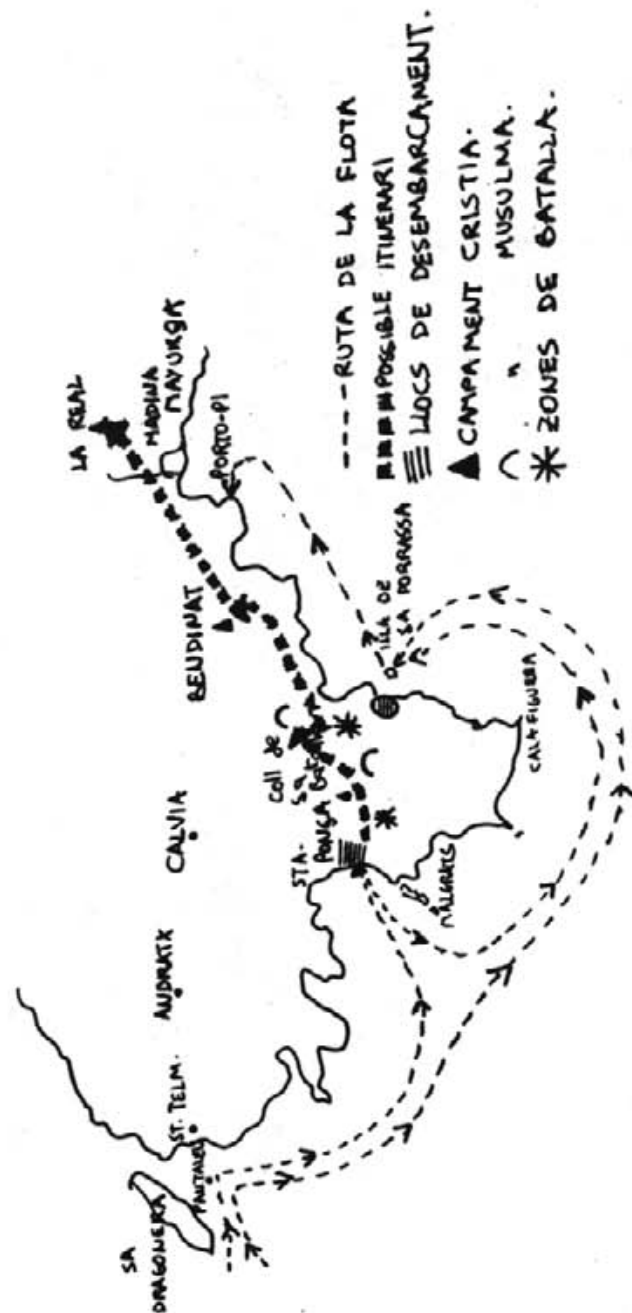
On la tradició diu que caigueren morts els Montcades.

Diuen les cròniques que el rei es va posar a plorar. Veritablement no sempre els dos magnats havien estat model de lleialtat. Tanmateix ningú no els podia negar que havien ofert generosament la vida pròpia.

Abans de seguir la lluita havien d'enterrar els morts. Els funerals pels Montcada es celebraren enmig d'un gran dolor dels seus parents i servidors. Aquell mateix dia la petita flota de desembarcament fondejada a Santa Ponça anà a juntar-se amb el grup més nombrós de vaixells, que eren al cap de la Porrassa. D'allà es dirigiren a Porto-Pi. Uns amarraren al port, la resta fondejaren enfront de la ciutat.

Resum final.

Arribats a les murades de Ciutat, iniciaren un setge que es prolongà al larg de tres mesos, fins que el darrer dia de l'any 1.229 els catalans entraven dins Madina Mayurqa, poc després de que el Rei En Jaume, veient que els seus homes tenien por de llançar-se contre els àrabs, pronuncià la frase que ha perdurat fins els nostres dies: "Vergonya Cavallers!".

Aquest mes recomanem dos llibres en català, escrits per autors mallorquins. Ells són:

MOREY, Pere: Les pedres que suren. Col·lecció El Nus, nº 44. Ed. Laia. Primera Edició, Abril-84.

En Pere Morey, autor de l'anterior llibre, col·laborarà des d'aquest mes a les pàgines de Veïnats, ja que està afincat a Portals Nous. A part d'aquesta mena d'introducció que sembla fer-nos una mica de propaganda, cal dir que és l'autor dels coneguts llibres: Rondaies pels qui les saben totes, i Tres Rondaies pels qui els agrada la Història.

Anem però al llibre que recomanem. Haureu endevinat que el seu títol, Pedres que suren, fa referència directa a les Illes Balears, però millor que sigui el propi llibre el qui ens parli del seu contingut:

"Una història enquadrada en aquells anys màgics i esplèndids de les acaballes del segle XIII abans de Crist, poc després de l'expedició dels Argonautes i abans de la guerra de Troia, entre l'Argonàutica i l'Odissea. Aquell temps en que els déus i els seus fills per part de pare, els herois, circulaven com Zeus per casa seva, i empenien navegacions atabalades crecant un toís d'or o un brot de taronges daurades, o cercant pispar-li les riqueses al rei Gerió..."

Unes aventures que transcorren en el temps incerts on la història i el mite resulten pràcticament indestructibles, i que tenen per escenari les terres, les illes, el mar...: tota la meravella de la Mediterrània..."

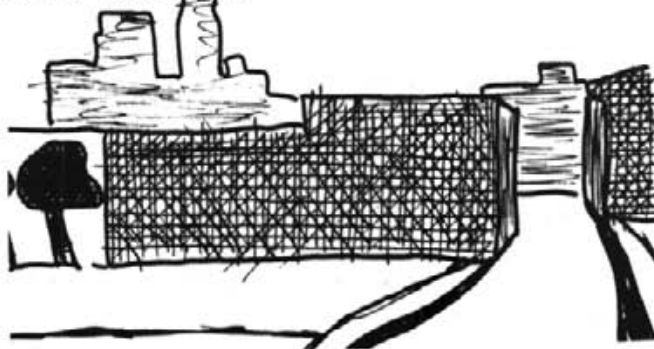
Només cal afagir que, amb aquest llibre, l'autor fou guardonat amb el Premi Joaquim Ruyra de l'any 1.983.

L'altre que vos recomanem correspon a un mallorquí resident a Provença (França), pel qual va rebre el Premi Sant Joan-81. Aquest és:

FERRER, Antoni-Lluc: Adéu, turons, adéu. Col·lecció El Balanci, nº 143. Edicions 62. Barcelona, 1.982.

En poques paraules, he disfrutat de llegir aquest llibre, talment com l'anterior, per això, perquè crec que tant l'un com l'altre no admeten altre presentació que la que en fan ells mateixos, doncs la paraula a Adéu, turons, adéu:

"Si l'altra novel·la d'Antoni-Lluc Ferrer, Dies d'ira a l'illa (Premi Prudenci Bertrana 1.977), unànimement ben acollida per la crítica, era una capbuscada en el món de la infantesa, Adéu, turons, adéu n'és una altra en el de la pubertat. El mateix protagonista, a més a més, permet al lector d'endinsar-se en l'atmosfera grisenc dels anys cinquanta sense, però, fornir-li cap clau ni cap resposta. Per al jurat que la premià "és una novel·la intimista centrada en la visió subjectiva d'un infant mallorquí que s'escapa del seminari on estava intern i retorna a casa seva; allí, de mica en mica, descobrirà el món familiar, el del treball, el de la iniciació sexual, el de l'amistat, el dels estudis... L'obra, escrita acuradament, participa alhora de la vessant tendra i entranyable d'un William S. Royan i de la del testimoni marginal que ens dona, per exemple, Patrick Modiano, si bé es tracta d'una novel·la que escapa a qualsevol comparació". D'allò que no hi ha dubte, en tot cas, és que des del títol (amb reminiscències d'un poema clàssic), el llibre s'esforça a mantenir una recerca original de llenguatge, destinada a desvetlla el plaer de la lectura".

PREMIS DE REDACCIÓ "ASSOCIACIÓ DE VEÏNS"

1er. Premi: Correspon a la nina M^a dels Angels Sánchez, de l'Escola d'Es Capdellà. Fa 8è. Curs.

UN MATI QUALSEVOL

Són les vuit del matí, m'he acabat d'aixecar, com cada matí, m'he rentada, m'he vestida i he desdjunat. Al sortir de ca meva, agaf l'autobús, me'n vaig cap aq l'Institut.

Arrip a l'Institut, sona el timbre d'entrada, me'n vaig cap a l'aula, m'assec a nel meu lloc i comença la mateixa història de sempre: aguantar el rollo del professor durant una hora. Comença l'explicació, mitja classe enfastijada, estic impacient, per què soni el timbre de final de classe, cada moment mir el rellotge amb ansietat, els minuts es fan eterns i a la fi, sona el timbre, ens aixecam precipitadament, deixam el professor a mitja explicació, surt en el corredor, em fum un cigarro nerviosa, sona el timbre de la pròxima classe, una altra hora, altre rollo.

Després de tres quarts d'hora d'explicació, torn mirar el rellotge, són les onze menys quart, desig que siguin les onze, cada matí lo mateix, quasi no puc aguantar, el temps no passa, estic impacient per dar-li una besada, sé que m'espera, com cada dia, a la mateixa hora. Són les onze menys deu minuts, el temps segueix sense passar, estic ansiosa per veure'l, mir a les meves companyeres, totes amb la mateixa expressió. El professor em mira, riu, sap lo que vull, segueix explicant. Torn a mirar el rellotge, són les onze menys un minut, està a punt de sonar el timbre de final de classe per passar a l'esbarjo, que sona!, que sona !!! Rininininnn ... Va sonar!!!, donc un bot de la cadira, obrint pas a la sortida, sé que m'espera, vull dar-li una besada, vaig correnssos, baix els escalons de tres en tres, em dirigesc al pati, vaig a obrir la maleta, cuic un paquet, el desembolic, trec lo que hi ha dedins, acost els meus morros i li donc a la fi la besada ... a l'entrepà.

2on. Premi: Hi va haver cinc segons premis, que vos anirem oferint durant els propers mesos. Per aquest número hem triat la redacció de Catalina Ferrer Vidal, titulada "L'Ou de la Capseta".

L'Ou de la Capseta

Un dia passejant pel galliner, en Toni va trobar un ou, però que no era com els altres, per que xerrava i caminava.

Com que li va caure en gràcia, el se'n va dur a casa seva i no ho va dir a ningú. Era un dia que feia molt de sol i a casa dels veïnats feien obra. Els picapedrers feien molta de feina i el mestre d'obres els cridava i no els deixava ni respirar. Amb això, el mestre d'obres va dir: -"Pareix mentida que tants d'homes com voltros no sapin aixecar una pared en dues hores!". I en Toni va dir:

- I vostè senyor, tant que mana tant que mana, i perquè no ho fa vostè?

- Jo!, un home com jo aixecar una pared? Ves-te'n a filar, és que tu ho faries mocós?, li va contestar.

- Jo no ho sé, però ho provaré. Si demà no està feta quan els picapedrers venguin, es queda el meu rellotge!, li va dir en Toni.

La veritat era que s'havia aficat amb un bon embolic, però no volia que el mestre d'obres guanyàs i quan tothom era a dormir va començar la feina. Després de mitja hora fent feina va sentir una veu prima que deia:

- Eh! estic aquí baix, no em veus?

- Ah!, ets tu, l'ou que avui he anat a cercar, va dir en Toni.

- Això mateix, però quins problemes tens?, li va demanar l'ou.

- Que he de fer aquesta casa avui vespre, sinó el mestre d'obres guanyarà el meu rellotge -li va explicar.

- No et preocupis -li va dir- ves a dormir, jo som un bon picapedrer.

- Bé, et faré cas i me n'aniré a dormir, va contestar en Toni.

Quan no el veien, l'ou va treure una capça allà on guardava els llapis i va pintar una casa, la va deixar a n'es lloc que havien de construir la casa i se'n va anar a casa de'n Toni. Al dia següent, en Toni es va aixecar molt prest i va veure uqe l'ou dormia a l'astora, no li va dir res i se'n va anar a veure el que havia fet. Era una casa preciosa amb finestres, escales i tot. Quan varen arribar els picapedrers es varen quedar estorats, mai havien vist una casa tant maca i es varen quedar amb la boca badada. Més tard va arribar el mestre d'obres i es pensava que somniava, mai havia vist una casa com aquella, però es va fer el beneit.

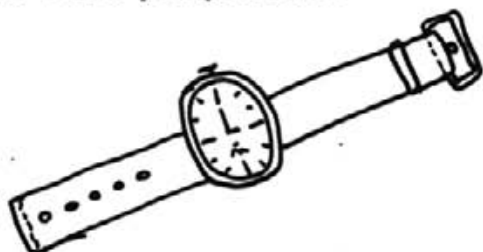
- Què em diu?, li va demanar en Toni.

- Cull el rellotge, però has fet una casa massa ximplem, sé cert que no sabries fer un palau com es que jo faig, li va contestar el mestres.

- Això ho diu vostè! Si demà al matí no està llesta, li donaré cinc-centes pessetes, li va dir En Toni, que era molt llest.

Després, li va contar a l'ou tot el que havia passat i li va donar el rellotge per que el s'havia guanyat ell, però no el va voler i li va dir:

- Els ous no duen rellotges, però demà dematí tindràs el palau fet, som un ràpid i bon picapedrer...

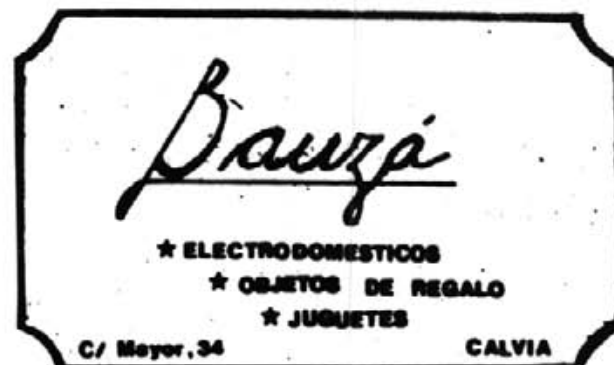
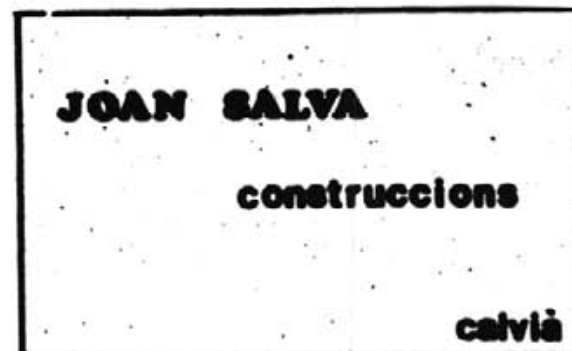
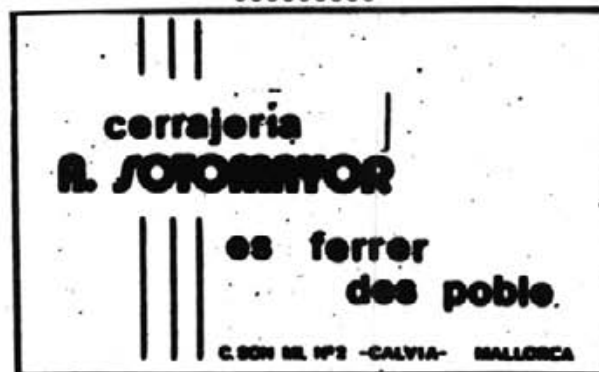

Al vespre quan tothom dormia, se'n va anar allà on havia de construir el palau i va treure de la butxaca la seva

capça, va dibuixar un palau i se'n va anar a dormir. Al dia següent en Toni va mirar per la finestra i va veure el palau, estava fet amb brillants i de tot! Els picapedrers s'asustaren i el mestre d'obres també i li va donar ses cinc-centes pessetes.

Quan va tornar a casa, se'n va anar a la seva habitació i va trobar l'ou romput a l'astora i la capça devora. Va pensar que era per ell i la va obrir, com que hi va trobar colors, es va posar a pintar. Primer va pintar un gelat i es va convertir amb un de veres. En Toni va estar molt content, però li va saber greu que l'ou s'hagués romput.

000000000

EL PROGRESO

reimats-34-

Erase una vez hace millones de años en un recóndito lugar estaban los hombres de las cavernas cazando un mamut. En ese momento apareció una nave espacial. Todos se asustaron y se escondieron en sus cuevas, todos observaban la nave. Se abrió la puerta y salieron seis extraterrestres de la nave y dijeron:

- \ ' 9 < 0 > 6 \ + 田 人 < 3 > \ : • 9 & 人 • 5 & \ : F (1).

Los Extraterrestres aprendieron el idioma de los hombres rápidamente y les enseñaron el fuego, a hacer cosas de barro, a hacer vestidos, coser, a hacer armas. Mas tarde les enseñaron a hacer cosas, coches, motos, bicicletas, tiendas, Al cabo de un tiempo formaron un pueblo. Todo era muy bonito el aire puro. Todos estaban muy contentos. Los extraterrestres se fueron a su planeta pero les dijeron que volverían. Los extraterrestres se fueron pero se equivocaron en una cosa no les enseñaron a fabricar comida. Así que tuvieron que esperar que vinieran. Cuando vinieron les enseñaron. Al cabo de dos años formaron una ciudad y de cada vez se hacía mas grande y mas grande y todavía mas grande. Pero todo acabó por contaminarse tanto que los habitantes echaron a los Extraterrestres y lo destruyeron todo y volvieron a las cavernas.

(1) No os asustéis, venimos a enseñaros nuestro progreso.

Magdalena Ferriss 11 años

Aventuras d'uns joves calvienses

Vicini-35

VOLTA A MALLORCA-85

Como ya les dijimos, les vamos a contar, por encima, nuestra pequeña aventura.

Tal y como estaba previsto, salimos el día 2 de Agosto, con 6 ciclomotores de la plaza del pueblo. Hay que destacar que las edades de las motos iban de los 14 años, pasando por una de 13 y otra de 8 hasta las más recientes.

Salimos de la plaza con rumbo a Palma-Nova, donde llenamos los depósitos de gasolina. Siguiendo hacia Palma, cogimos hacia el Coll de'n Rabassa, con dirección al Arenal en donde hicimos un pequeño descanso para merendar y dejar que se enfriasen las motos.

Continuamos hacia Cap Blanc, donde disfrutamos de un paisaje muy bonito. Desde allí hacia Cala Pi, lugar en que encontramos el poblado talaiòtic de Capocorb.

Desde allí continuamos hasta Santanyí, donde aprovechamos para descansar y comer. Debíamos continuar hasta Cala d'Or, lugar al que llegamos sobre las 4. Teníamos pensado dormir en este lugar, pero nos pareció demasiado lujoso por lo que continuamos hasta Calas de Mallorca. Allí pudimos ducharnos en un hotel... En las duchas de los camareros.

Ya frescos, partimos con dirección a Porto-Cristo con la intención de hacer noche en este lugar, pero no nos pareció un sitio divertido, así que nos subimos de nuevo en las motos y no paramos hasta llegar a Cala Millor donde ya nos quedamos definitivamente.

Iniciamos de nuevo el camino a las 8 hacia Cala Ratjada y Artá.

Fuimos a la playa de Ca'n Picafort, nos bañamos y nos quitamos la sal en la ducha de una piscina y nos pegamos una siesta de una horita y media.

Seguimos hasta el Puerto de Alcudia donde quedamos a dormir. Dimos una vuelta, nos comimos una Pizza y a dormir a la playa.

Nos levantamos a las 9, desayunamos y hacia Puerto de Pollença, subimos a Cabo Formentor, de donde tenemos que destacar su gran belleza. Bajamos otra vez hacia Pollença, donde pasó lo que tenía que pasar. Una de las motos se averió, y la tuvimos que empujar con el pie todo el camino, pero lo peor fue subir las cuestas de Lluc. Allí, en Lluc, hicimos una pequeña siesta, seguimos poquito a poquito hasta llegar al Puerto de Sóller, donde ya eran las 10 de la noche, fuimos a cenar a una hamburguesería, nos lavamos en una fuente, dimos una vuelta y nos acostamos en la playa. Una anécdota a destacar fue levantarse a las 11 de la mañana metidos en sacos de dormir en medio de la playa, rodeados de extranjeros tomando el sol y bronceándose, y luego, para colmo nos hicieron pagar las hamacas. Desayunamos y nos pusimos de camino hacia Calvià.

Seguimos hacia Deià y seguimos empujando la moto averiada. Tenemos que decir de Deià que tiene unas bellas vistas.

Bajamos a Valldemossa, donde hicimos la siesta en los jardines de la Cartuja. Seguimos hacia Banyalbufar, Estellencs, Andratx, Capdellà y por fin en casa, Calvià.

El total de Km. realizados fue de 528, según el cuentaquilómetros de una de las motos. Salimos a una media de 130 Km por día.

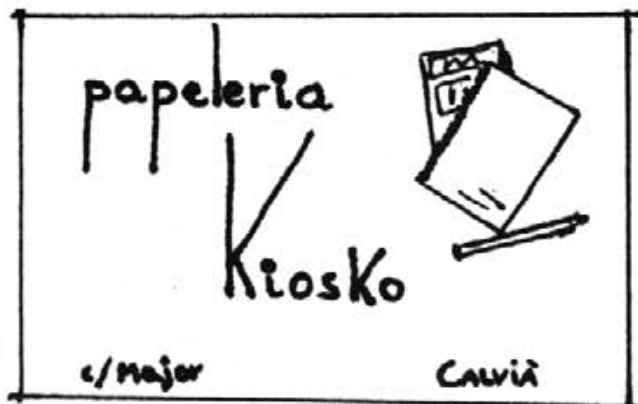

Tenemos que agradecer toda la ayuda prestada por la gente que hemos encontrado.

Y, especialmente la ayuda económica que nos ha hecho posible el proyecto, damos las gracias a SA NOSTRA, y sobre todo a la Asociación de Veïnats "La Vila", y a la Revista VEÏNATS, por la publicación del artículo.

Se despiden: TONI, PEDRO, MATEO, MANOLO, MARIO, y TÓFOL, con el proyecto de dar la vuelta a Ibiza el año que viene.

"GRUP VOLTA A MALLORCA-85"
GRACIAS A TODOS

CONTINUACIÓ PÀGINA 3: "PENSAMENTS I ALTRES COSETES"

o al manco intentar-ho, les vergonyes per un altre dia, de fer-te preguntes sobre coses que a vegades no te planteges per no enfrontar-te a elles, a la fi tot això ho resumesc amb una recollida de mensatge, perquè si vos ho vareu perdre pentura nos ho vos pugui dir d'una altra forma que diguent-vos dos pensaments que me varen agradar: "espera a que hagi viscut una experiència per saber si t'ha pogut oferir qualche cosa". "Només podràs treure profit del que tu voldràs" i això se pot resumir amb un altre que duu a n'aquests o aquests duen a un altre: "Viu les coses per tu mateix, arriba tu tot sol a fer les teves pròpies idees, per això comença pe a observar les més petites coses, les que estan més aprop de tu, comença per conèixer i cuidar el teu propi cos i ment d'una manera integral, perquè com diu en Jaime Losada: "hem de ser integralistes, perquè, tant aquell que cuida només el seu cos com aquell que només cuida la seva ment són gent desequilibrada: té morta la seva altra mitat".

D'aquest grup de persones que varen venir del grup "la Barraca" he estat conscient d'una altra cosa que és que com n'hi ha poca, aquesta gent li agrada la seva professió i d'ella fa vida. Vos donc les gràcies amics des d'aquí, intentaré que el manco encara que sigui d'una manera subjacent, perduri dins jo aquesta doctrina fins que vos torni trobar.

una admiradora

RADIOGRAFIA

DEPORTIVA

Los días 17, 18, 24 y 25 del pasado mes de Agosto, tuvo lugar en el Polideportivo Municipal de Santa Ponça, organizado por el Club de aquella zona turística, el C.D. Santa Ponça, la III edición del Torneo Costa de Poniente que disputan, como ya es sabido, el equipo antes mencionado y los Costa de Calvià, C.D. Andratx y C.D. Cade de Paguera.

El día 17, a las 17 h., y ante numeroso público, se enfrentaron el C.D. Andratx y el C.D. Santa Ponça. El ganador fue el mencionado en último lugar, por penalties, pues al haber llegado al final del tiempo reglamentado con empate a un gol, tuvo que recurrirse a este sistema.

El día 18, igualmente a las 17 h., disputaron el pase a la final, el C.D. Costa de Calvià y el C.D. Cade de Peguera, venciendo los calvianenses por dos a uno, en un emocionante partido que mantuvo en vilo a los numerosos aficionados hasta el pitido final. Quedando pues, finalistas, el equipo anfitrión y el C.D. Costa de Calvià, y para tercer y cuarto puesto, los otros dos equipos.

Los dos últimos lugares se dirimieron entre el Cade y el Andratx, el día 24 a la hora en que se venían disputando todos los encuentros, eso sí, con escasa asistencia de público, venciendo el Andratx, también por penalties, al llegar al final del partido con empate a tres tantos. Hay que resaltar que los andritxoles, sacando fuerzas de flaqueza, emontaron un tres a uno desfavorable que, a mediados de la segunda parte, se reflejaba en el marcador.

LA FINAL

El día 25, a las 22'30 h., tuvo lugar la final de este torneo que como ya se ha dicho, disputaron el Calvià y el Santa Ponça. Encuentro que se disputó ante un numerosísimo público, y que al terminar con empate a uno tuvo que celebrarse una prórroga. Apenas iniciada

ésta, consiguió el Costa de Calvià su segundo gol resultado con el que ya finalizaría el partido, proclamándose este club campeón por segunda vez consecutiva.

C.D. Calvià: 1er. Clasificado.

C.D. Santa Ponça: 2º Clasificado.

No obstante la alegría de este triunfo, por parte de los seguidores del Costa de Calvià, quedó empañada por la lesión sufrida por su jugador Nico I, el cual padece una fractura de tibia y tobillo. Ni que decir tiene que le deseamos una feliz y pronta recuperación, para bien suyo y del Club, al que sin ningún género de dudas, estamos seguros que hará mucha falta, sin despreciar al que les sustituya. Recordemos que Nico se llevó la temporada pasada el 1er. Trofeu a la Regularitat Revista Veïnats. Y digo yo que por algo sería.

Volviendo al Torneo en sí, sólo me resta decir que al finalizar el encuentro, se procedió a la entrega de trofeos de la siguiente manera:

1º: Costa de Calvià.

2º: Santa Ponça.

3º: Andratx.

4º: Cade de Paguera.

Máximo goleador: Miranda, del Cade.

A la deportividad: Andratx.

Portero menos goleado: Seguí del Costa de Calvià.

Jugador más regular: Espinosa del Santa Ponça.

Y nada más, felicitar desde estas líneas a los organizadores de este Torneo en la presente edición, el C.D. Santa Ponça, y a los equipos participantes, aficiones y a todos los que han participado de una manera u otra en estos encuentros.

S. Barceló.

oooo0oooo
ooo0ooo
oo0oo
o0o
0

Julian

**FOTO
ESTUDIO**

Cl. Sor Rosenda-Calvià

**BODAS
BAUTIZOS
COMUNIONES**

*

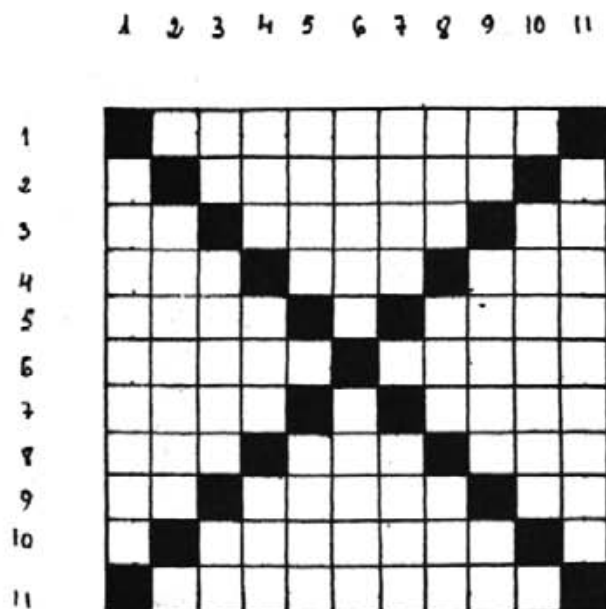
TRABAJOS AFICIONADO:

20% DTO.

Cl. Mayor. 27 Tel: 670464

REPORTAJES

PASATIEMPOS

HORIZONTALES: 1.-El que toca el atabal. 2.-Quinientos. Da consejo o parecer. Cincuenta. 3.-Forma de pronombre. Agria. Al revés, preposición. 4.-Gran extensión de agua salada. Voz al teléfono. Al revés, tanto futbolístico. 5.-Al revés, convoque a uno a un lugar determinado. Al revés, amarras. 6.-Recopilar, recapitular. Arbol productor de la nuez. 7.-Ostentación, pompa, boato. Cincuenta. Nombre que se aplica a muchos perros. 8.-Al revés, até. Substancia resinosa, sólida, al revés. Novecientos cincuenta. 9.-Al revés, lengua provenzal. Signo exterior de duelo, plural. Exclamación. 10.-Vocal. Que viajan constantemente, sin rumbo ni domicilio fijo. Quinientos. 11.-Parte de la Geología que estudia las rocas.

VERTICALES: 1.-Relativo a la casa u hogar. 2.-Vocal. Planeta circundado por un anillo. Cincuenta. 3.-Repetido, chacha. En catalán, rimeis. Conjunción. 4.-Asidero. Perrō. Personaje bíblico. 5.-Estipendio temporal que se concede a uno para sus estudios. Consonante. Líquido

que se extrae de los vegetales exprimiéndolos. 6.-Establecimiento benéfico donde se acogen menesterosos. Moratl. 7.-Barro. Consonante. Corto lass ramas superfluas de un árbol. 8.-Lugar donde se trillan las mieses. Al revés, movimiento convulsivo del aparato respiratorio. Al revés, fluido aeriforme. 9.-Dios egipcio. Al revés, sogas a la que se le ha formado un lazo, para atar caballerías. Nota musical. 10.-Vocal. Digno de nota. Vocal 11.-Calidad de legal.

Soluciones al Número anterior: 1.-Remar. Polen. 2.-Inés. F. Sito. 3.-Pes. Pio. Ser. 4.-Is. Liosa. VT. 5.-O. Aleluya. E. 6.-Otaí. Pura. 7.-C. Emaisna. S. 8.-Oc. Agrio. Re. 9.-Par. Oid. Cam. 10.-Asia. L. Ame. 11.-Liaba. Nalón.

Tu tranquilidad

VENTAJAS DE NUESTRO PLAN

MAXIMA FLEXIBILIDAD. Es un Plan a tu medida. Puedes cambiar cuando quieras sus prestaciones, hacer ingresos adicionales, llevarte todo o parte de lo que has aportado,... en fin lo que sea necesario para que sea realmente "tu plan".

DESGRAVACION. Las cantidades aportadas durante el año tienen derecho a una deducción del 15% en el Impuesto sobre la Renta.

RENTABILIDAD. La rentabilidad conjunta financiera-fiscal, es superior a la inflación, lo que garantiza el poder adquisitivo de lo que se aporta.

SEGURIDAD. La garantía de "Sa Nostra" y de un importante grupo asegurador.

SENCILLEZ. No debes ocuparte de nada, nosotros te cargaremos en cuenta la cuota elegida. Periódicamente te proporcionaremos información completa sobre tu plan y su situación.

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"